БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 297 (10357) | 1963 оной декабриин 18, среда | Сэн 2 мүнгэн

Долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө, XXII съездэй шиидхэбэринүүдые, Советскэ Союзай Коммунис партиин агуужхэ Программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө улам абьяастайгаар тэмсэхыень КПСС-эй ЦК-гай Пленум эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдые, колхознигуудые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, эрдэм ухаанай, соёл культурын ажал ябуулагшадые, бүхы совет хүнүүдые уряална.

(КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй тогтоолhоо)

ХИМИИН ПРОМЫШЛЕННОСТИИЕ ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨХЭ ГЭЭШЭ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИИЕ ДЭБЖЭЭХЭ, АРАДАЙ БАЙДАЛ УЛАМ hАЙЖАРУУЛХА ШУХАЛЫН ШУХАЛА НҮХЭСЭЛ МҮН

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ элидхэл тушаа 1963 оной декабриин 13-да КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй нэгэн дуугаар баталан абаhан тогтоол

КСС-эй XXII съездhээ хойшо үнгэрhэн хоёр жэ- турша соо совет арадленинскэ партиин хүтэл- өөрынгөө ажахые хүгжөөхэ, КПСС-эй аммын табиhан зорилгонуудые шиидхэхэ хэ- ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ КПСС-эй альна Комитедэй Пленум ханангяар тэмдэг- Коммунис байгуулалтын амжалтанууд, эб най- лта гадаадын политика сэхэ шууд бэелүүлгэ, истско-ленинскэ hургаалые түүхын мүнөөнэй байдалда шадамараар хүгжөөн, хэрэглэлгэ -эй, Советскэ Союзай Коммунис партиин улас- дын нэрэ хүндые үшөө дээшэнь үргөө.

ахын байгуулалта, экономико хадаа социалис юциин илахаhаа хойшо коммунизмын түлөө нэй шиидхэхы нүхэсэл болоо гэhэн Ленинэй инуудые партимнай өөрынгөө бүхы ажал гада хэлбэришэгүй хүтэлбэри болгоно. **«Улас- дын революцида өөhэдынгөө үзүүлхэ гол нү- ажахынгаа политикаар бэелүүлнэбди,—гэжэ Ленин онсолон тэмдэглэдэг hэн... — Энэ хэрэг- лэмсэлнай бүхы дэлхэйн оршон соо ябуулагда- болоо. Бидэ энэ зорилгоёо шиидхэхэбди,—тии- айхадаа уласхоорондын оршон соо заатагүй, н илахабди».**

СР-тэхи коммунис байгуулалтые бүхы дэлхэйн нис байгуулалтын аша туhада, уласхоорондын гариадай, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада ха- даг, совет арадай агууехэ интернациональна го мүн гэжэ партимнай тоолоно. СССР-тэхи нис байгуулалтын амжалта хадаа дэлхэйн со- с байгуулалтые бэхижүүлхэ ниитэ революцион- рэгтэ, мүлжэлгэ болон дарлалтые үгы хэхэ гэ- хы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ, ализм ба колониальна дарлалтада эсэргүү, ынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааhан байдалай тү- радуудай тэмсэлдэ ленинскэ партиин, бүхы арадай оруулhан асари ехэ хубита болоно. Энэ бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал мандуул- үлөө, демократи болон социализмын түлөө ара- й тэмсэлдэ манай оруулhан хубита мүн. Совет- оюз аха дүүгэй хани барисаанай, харилсан алсалгын үндэhөөр социалис оронуудай харил- лбоое бүри нягта, бата бэхи болгохо хараа бо- эхэ шууд бэелүүлдэг байна.

най партиин ленинскэ хараа бодол, КПСС-эй XI, XXII съездүүдэй шиидхэбэринүүдые бодо- рэнь бэелүүлгэ коммунис байгуулалтын та- ороной үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ, тэрэ- сэ шадалые улам бэхижүүлхэ, арад зоной бай- лам hайжаруулха, шэнэ шэнжэ шанартай хү- үмүүжүүлэн болбосоруулха талаар шэнэ илал- ые хангана.

омышленностиин бүтээн гаргадаг продукцинь арбан жэлэй турша соо 2,7 дахин, ажалай бү- 2 дахин шахуу нэмээ. Промышленна продук- кэл соохи дундуур ургалта 10,5 процент боло- йна. Мүнөө сагай техникээр зэбсэглэгдэhэн шленна 8500 томо предприяти шэнээр байгуу- . Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаhанай, ургаса үүлhэнэй, мал ажалай ашаг шэмые ехэ бол- й үндэhөөр хүдөө ажахын продуктнуудые үй- илгэ, гүрэндэ худалдан абалга нилээд ехээр Энэ жэлдэ хэсүү шэмэрүүн үбэл, ган гасуу- лобошье, ороохо таряа худалдан абалга 1953 hоо 1,4 дахин үлүүтэйгээр, мяхан — 2,6 дахин, 7 дахин, овощ—2,5 дахин нэмээ. 1963 ондо кэ Союз дотор 5 миллион 200 мянган тонно эгдээгүй хлопок хуряагдажа абтаа—энэмнай орондо хлопок ургуулан абалгын бүхы түүхэ- гээн ехэ ургаса болоно. Хартаабха, үрэ жэмэ- ёдондонойхиhоо hураггүй ехээр бэлэдхэгдээ, абшаhа суглуулан абаха түсэб үлүүлэн дүүр-

лтын үйлэдбэриин хурдан түргэн хүгжэлтэ на- ьна доходоо арбан жэлэй турша соо 2,3 да- ажалшадай бодото олзо орошые, ажал хэдэг үндэ абажа бодобол, 61 процентээр нэмээхэ лгоо. Энэ үе соо гэр байрын барилга айхабтар лисэтэй болоо. 108 миллион хүн—ороной хүн хахад шахуунь шэнэ гэрнүүдтэ нүүжэ ороhон, а hайжаруулhан байна.

ет арад ажахыгаа хүгжөөхэ долоон жэлэй тү- ргэхын тула шэн зоригтойгоор ажаллана. Та- лэй турша соо продукци бүтээн гаргалгын ур- аабарита тоонуудаар 51 процент болохо гэжэ агдаhан аад, 58 процент болоо. Оромнай эдэ дэй туршада даабариhаа гадуур 14 миллион тонно булад, 22 миллион үлүүтэй тонно 3 миллион шахуу тонно минеральна үтэгжүүл- миллион үлүүтэй түхэригэй приборнууд ба тизациин хэрэгсэлнүүдые абаха байна. оной хэрэглэмжын зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн ын талаар долоон жэлэй түсэбэй табадахи даабаринууд 3 миллиард түхэригөөр үлүүлэн дэхэнь.

имнай арадай ажахын бүхы hалбаринуудта- ическэ дэбжэлтые түргэдхэхэ хараа бодол сэ- баримталан бэелүүлнэ. Шэнэ техникэ үргэ- эбтэрүүлэн дэлгэрүүлhэнэй үндэhөөр hүүлэй кэл соо үйлэдбэриин гол фонднуудай хахад ь шэнэлэгдэнэ.

мунис парти ажахын байгуулалтын асуудал- тон шухала удха шанартайда тоолон, про- ность, барилга болон хүдөө ажахы хүтэлбэ- хэрэгые улам нарижуулан hайжаруулжа КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй эринүүдэй үндэhөөр үйлэдбэриин шэнжэ ба- н партийна органуудые шэнэдхэн хубилга- ар промышленность, барилга ба хүдөө ажахыгаа бүри тодорхой hайнаар, сэхэ шууд хүтэлбэрилхэ арга партийна организацинуудта олгоо. Партимнай түсэблэлгэ hайжаруулха, техническэ политика сэхэ бэелүүлхэ, капитальна барилгын хэрэг бүри зүбөөр эмхидхэхэ, бүхы экономическа хүдэлмэри үшөө hайнаар ябуулхын тула шухала хэмжээнүүдые абаhан байна.

Манай марксистско-ленинскэ парти, социалис революциин парти хамаг ажал ябуулгаяа шэнжэлхы ухаанай үндэhөөр эрхилдэг, шэнэ байдал байгуулха, үйлэдбэри, эрдэм наука болон техникэ хүгжөөхэ революционно түгэлдэр хүсэн болонхой тэмсэжэ байдаг.

Капитальна хүдэлмэридэ hомологдоhон мүнгэ зөөриhөө богонихон болзор соо экономическа эгээн ехэ үрэ гаргаха арга олгодог, арадай ажахын эгээн түрүү hалбаринуудые булюу ехээр хүгжөөхэ гээшэ мүнөөнэй эрхэ байдалда имагта шухала удха шанартай. Мүнөө үедэ ороной экономикые хүгжөөлгын хэрэгтэ **химиин промышленность** имагта шухала үүргэ дүүргэнэ. Энэнь хүдөө ажахые, үйлэдбэриин бусад hалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ, улад зоной байдал улам hайжаруулха тон шухала арга нүхэсэл болоно. Химиин, физикын, биологиин, математикын талаар бэелүүлэгдэhэн шэнэ туйлалтануудhаа эшэ абажа общественэй үйлэдбэрилгын хүсэн айхабтар түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Эрдэм, техникын тон шэнэ туйлалтануудай арадай ажахыда хэр үргэнөөр, хүсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэhэнhээ коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури амжалтатайгаар байгуулха хэрэг ехээр дулдыдаха байна.

Научно-техническэ дэбжэлтэ, манай ороной, мүн хилын саанахи hүүлэй жэлнүүдэй дүй дүршэл химиин индустриин улам ургажа байгаа арга боломжые бүрин хүсэдөөр элирүүлнэ, общественэй үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэрэнэй дүүргэдэг үүргые бүри ехэ болгоно. Химиин промышленность арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ мүнөө яахадаа тон шухала болооб гэхэдэ, химическэ материалнуудые хэрэглэhэн дээрэhээ, материальна үйлэдбэриин гол hалбаринуудта шанарай талаар үндэhэн хубилалта үүсхэнэ. Эдэ хубилалтанууд продукци бүри ехээр бүтээн гаргаха, шанарыень hайжаруулха, үйлэдбэрээ үргэдхэн хүгжөөхэ, арад зоной байдал улам hайжаруулхын тула шухала нөөсэ баялигуудые арьбадхаха арга олгоно.

Ерэхэ долоон жэлэй турша соо минеральна үтэгжүүлгэ, ургамал хамгаалдаг химическэ зүйлнүүдые, ургамалнуудта ба мал ажалда хэрэгтэй химическэ бусад продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргалгаяа эрид ехээр нэмээхын тула химиин хүсэтэ индустри байгуулха хэрэгтэ зөөри болон хүсэеэ хамтадхан табиха гээшэ гол шухала, хойшолуулашагүй зорилго болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тоолоно. Минеральна үтэгжүүлгэ гээшэмнай хүдөө ажахые хүгжөөхэ гол шухала зүйл болоно. Иимэ үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэбэл, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ арга зам нээжэ үгэхэ. Газар таряалангай ургасые улам дээшэлүүлхын, мал ажалай ашаг шэмэ бүри ехэ болгохын, тиигээд эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдээр оронойнгоо бүхы эрилтэ хэрэглэмжые дүүрэн хангахын тула химиин түгэлдэр хүсые дүүрэн хэрэглэхэ шухала.

Хими хадаа эдеэ хоолой промышленностиин технологи ба экономикые улам hайжаруулхын тула айхабтар шухала арга олгоно, медицинын хүгжэлтэдэ ехээр нүлөөлнэ. Бага хими гээшэ хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зэргэтэй, энээндэ ехэ анхарал хандуулха шухала.

Химиин индустриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэдэмнай, хэмэл утаhа, хэмэл арhа, пластмасса, синтетическэ плёнко болон бусад материалнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болоhоной үндэhөөр, техническэ ургамалнуудай ургаса ехэ болгоhоной, мал ажал хүгжөөhэнэй үндэhөөр хубсаhа хунар, гутал болон бусад эд товарай талаар совет арадай хэрэглэмжые хүсэд дүүрэн хангаха асуудал шиидхэгдэхэ байна.

Химиин промышленность хадаа хүндэ индустрида, барилгада техническэ дэбжэлтэ хангаха ехэ арга боломжо нээжэ үгэнэ. Полимер материалнуудые хэрэглэхэдэ, техникые хүгжөөлгын талаар урагшаа дабшаhан ехэ алхам болоно, технологиие улам hайжаруулан түргэдхэнэ, машинанууд болон түхеэрэлгын конструкци улам нарижуулха, продукциин шанар hайжаруулха, үныень хямдаруулха хэрэгтэ туhа хүргэнэ, ажалай бүтээсын улам дээшэлхэ ябадал хангана. Барилгын хэрэгые саашадаа индустриин аргаар эрхилхэ, барилгын болзор хороохо, үныень хямдаруулха гээшэ барилгада, барилгын материалнуудай промышленностьда химиин продуктнуудай ямараар хэрэглэгдэhэнhээ ехээр дулдыдаха болоно. Химиин шэнэ туйлалтануудые хүндэ промышленностьда, барилгада нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ гээшэ гүрэн түрын тон шухала хэрэг болоно.

Арадай ажахыда хими хэрэглэлгын тоодо: промышленностиин ондоо hалбаринуудта хабаатай химическэ аргануудые улам нарижуулха, жэшээлэн хэлэбэл, нефть, модо хубилган болбосоруулга, хара ба үнгэтэ металлнуудые, шэл, галда шатасагүй зүйлнүүдые, полупроводнигууд ба бусад олон материалнуудые үйлэдбэрилгэ оролсоно.

Советскэ Союзнай химиин промышленностиие саашадаа бүри ехээр хүгжөөхын тула шухала бүхы юумэтэй байна. КПСС-эй ЦК-гай майн (1958 он) Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, совет арад химиин барилга үргэн ехээр эрхилжэ, горитой амжалтануудые туйлаа.

Хүндэ индустриин энэ hалбаридахи капитальна хүдэлмэридэ hомологдоhон мүнгэ зөөриин хэмжээн табан жэл соо 5,3 миллиард түхэригтэ хүрөөд, Совет засагай үнгэрhэн дүшэн жэл соо хими хүгжөөхэ хэрэгтэ оруулагдаhанhаа нэгэ хахад дахин шахуу ехэ болоо. Табан жэл соо химическэ 35 завод, 250 гаран томо үйлэдбэри ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө химическэ промышленностиин гол фонднуудай гурбанай хоёр хубинь түсэбтэ долоон жэлэй туршада баригдаhан заводууд, цехүүд болоно. Башкирида, Поволжидо, Азербайджанда, Сибирьтэ, Украинын баруун областьнуудта, Дунда Азиин республиканuудта эгээн ашагта түүхэй эдүүдые — нефтьhээ гарадаг ба байгаалиин газ, нефть буйлуулhан зүйлнүүдые ашаглаhанай үндэhөөр химическэ продукци үйлэдбэрилхэ промышленностиин шэнэ ехэ центрнүүд байгуулагдаа. КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумhээ хойшо манай орон дотор химиин түхеэрэлгэ бүтээн гаргалга 2,7 дахин ехэ болоо.

Партийна организацинууд КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула политическэ болон эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Химиин индустриин предприятинуудые тодхон байгуулгада ленинскэ комсомол эдэбхитэйгээр хабаадана. Химиин хэдэ хэдэн заводууд ба барилгын эмхинүүдэй коллективүүд хүдэлжэ байгаа үйлэдбэринүүдые үргэдхэхэ, hэльбэн шэнэдхэхэ, химиин шэнэ предприятинуудай барилга түргэдхэхэ, үйлэдбэриин хүсэ ашаглаха талаар тон hайн үүсхэл гаргаhан байна. Тульска, Московско, Ленинградска, Горьковско Луганска, Гродненско областьнуудай, Ставрополиин хизаарай ба ороной бусад нютагуудай барилганууд, предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд энэ hайн hайхан үүсхэлэй эхи табяа.

Шэнэ үйлэдбэри ашаглалгада оруулха, хүдэлжэ байгаа үйлэдбэринүүдые ашаг ехэтэй болгохо талаар предприятинуудай коллективүүдэй хэhэн хүдэлмэринь табан жэл соо химическэ продукци гаргалгые 89 процентээр нэмээхэ арга олгоо. Хэмэл дабирхай пластическа зүйлнүүдые бүтээн гаргалга 2,3 дахин, химическэ утаhа — 1,9 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ — 1,6 дахин ехэдхээ. Хэмэл каучук, автомобилиин шинэ, сернэ кислота болон бусад зүйлэй продукци бүтээн гаргалга нилээд ехээр нэмээ. Энээнhээ уламжалан, химическэ материалнуудые хүнгэн промышленностьда, машина бүтээлгэдэ, барилгада, мүн ондоошье hалбаринуудта бүри ехээр хэрэглэхэ аргатай болообди. Химическэ зүйлнүүдые промышленность болон хүдөө ажахыда хэрэглэhэн дээрэhээ табан жэлэй турша соо 3 миллиард шахуу түхэригэй алмалта хэгдээ.

Гэхэтэй хамта, олохон партийна, совет болон ажахын зургаанууд химиин промышленностиие хүгжөөхэ арга боломжоёо үшөөл хүсэд дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тэмдэглэнэ. Химиин предприятинуудые барилгада, hэльбэн шэнэдхэлгэдэ зорюулжа табигдаhан мүнгэ зөөриин зарим хуби ашаглагдаагүй байна. Химиин зарим предприятинууд тон удаан баригдана, шэнэ, hэльбэгдэhэн заводууд ба үйлэдбэринүүдэй проектээр хараалагдаhан хүсые ашаглалгада оруулха хэрэг унжагайрна, түсэблэлгын талааршье горитой дутагдалнууд бии. Химическэ машинануудые бүтээлгэ химиин промышленностиин хурдан түргэн хүгжэлтын эрилтэ хэрэглэмжэhээ гээгдэнэ. Химиин олохон үйлэдбэриин продукциин шанарынь эрилтэдэ харюусахаар бэшэ байдаг байна. Зарим партийна организацинууд, арадай ажахын соведүүд химиин барилгануудые, хүдэлжэ байгаа предприятинуудай хүдэлмэриие тон шухала, түрүүшын ээлжээнэй хэрэг болгон үдэр бүри эрхилнэгүй.

Коммунис байгуулалтын эрилтые үндэhэ болгон, химиин индустриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, арадай ажахыдахи техническэ дэбжэлтэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые, арадай хэрэглэмжын эд товарнуудые саашадаа бүри ехээр үйлэдбэрилхын тула химиин туйлалтануудые үргэн ехээр хэрэглэхэ хэрэгтэ парти болон арадай анхаралые онсолон хандуулха шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тоолоно.

Ерэхэ долоон жэл соо химиин промышленностиие хүгжөөхэ капитальна хүдэлмэридэ ехэ мүнгэ зөөри табигдана. Арадай ажахын энэ шухала hалбариие хүгжөөхэ программа бэелүүлхын тула промышленностиин, барилгын, транспортын, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, наука болон техникын ажал ябуулагшадай бүхы хүсые элсүүлхэ, нөөсэ болон арга боломжонуудаа шадамараар хэрэглэхэ шухала байна.

Энээнтэй дашарамдан, ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэлые бадаруулха, эрдэм наукын шэнэ туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые арадай ажахыда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ хүдэлсэгүй хүжүүнээр, нобшо нозогоор хандадаг ябадалнуудта эбсэшэгүй эсэргүү оршон байдал хангалгын талаар, хими хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэлгэдэ партийно-гүрэнэй ба ниитын хиналтые шангадхаха, ажалшадай коллективүүдэй харюусалгын мэдэрэлые дээшэлүүлгын талаар партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай үүргэ хэмжээлэшэгүй ехээр ургана.

Химиин хүсэтэ промышленностиие байгуулхада, экономическа угаа ехэ үрэ манай орондо үгэхэ байха. Промышленностиин ямаршье hалбари hомологдоhон мүнгэ зөөриин аша үрэ үгэсын талаар химитэй зэргэшэжэ шадахагүй. Долоон жэлэй турша соо химиие хүгжөөлгэдэ зорюулан гаргагдаhан бүхы мүнгэ зөөри ашаяа дүүрэн харюулхаhаа гадна, олон миллиард түхэригэй сэнтэй айхабтар ехэ нөөсэлгэ хэхэ байха. Энэмнай партиин Программаар табигдаhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ туhалхань лабтай.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум **иигэжэ тогтооно:**

1. Ерэхэ долоон жэл соо (1964—1970 онуудта) химиин промышленностиие саашадань хүгжөөхэ тушаа нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо найруулагдаhан программые hайшааха. Тус программа бэелүүлгые партийна ба гүрэнэй тон шухала зорилгодо тоолохо, энээниие дүүргэлгэдэ ойрын саг соо партиин болон арадай хүсые хамтадхан элсүүлхэ.

Үйлэдбэрилгээ 1970 ондо иимэ хэмжээндэ хүрэтэр нэмээхээр арадай ажахын түсэбүүд дотор хараалхыень СССР-эй Госпланда, союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха гэбэл:

— минеральна үтэгжүүлгэнүүдые — 70—80 миллион тоннодо хүргэхэ;

— гербицидүүд ба ургамал хамгаалха бусад зүйлнүүдые — 800—900 мянган тоннодо хүргэхэ;

— химическэ утаhануудые — 1 миллион 350 мянган тоннодо хүргэхэ;

— пластическа зүйлнүүд ба хэмэл дабирхай—3,5—4 миллион тоннодо хүргэхэ;

— автомобилиин шинэнүүдые — 44 миллион хэhэг болгохо;

— лааг будагай материалнуудые—2,4,—2,8 миллион тоннодо хүргэхэ;

— синтетическэ спирт ба өөхэнэй түhөөтэй хэмэл зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалгаяа арадай ажахын хэрэглэмжэ хүсэд хангахаар, техникэдэ хэрэглэгдэдэг эдеэ хоолой продуктнуудые бүрин hэлгэхээр нэмээхэ.

Хэмэл каучук ба резинээр хэгдэhэн техническэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ бүри түргэн хүгжөөхөөр хараалха.

Химическэ продуктнуудай, илангаяа минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй шанар hайжаруулха хэмжээ абаха, тэдээн соохи тэжээлтэ бодосуудай хэмжээе нилээд нэмээхэ, хүсэ шанарыень hайжаруулха. Тус программа бэелүүлхын тула химическэ үйлэдбэридэ, энэ зорилго шиидхэхэ ябадалтай холбоотойгоор арадай ажахын бусад hалбаринуудта бүтээгдэхэ капитальна хүдэлмэридэ шухала хэрэгтэй мүнгэ зөөри табихаар хараалха.

2. Химиин айхабтар ехэ арга боломжонуудыень **хүдөө ажахынгаа үйлэдбэри саашадань хүгжөөхын,** орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохын тула түрүүшын ээлжээндэ хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ ЦК-гай Пленум тоолоно.

Хүдөө ажахыда хими ба оньhон арга нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлhэнэй үндэhөөр, ирригациин ба мелиорациин хэрэг хүгжөөhэнэй, тэрэшэлэн биологиин эрдэм ухаанай туйлалтануудые эрхим hайнаар хэрэглэhэнэй үндэhөөр бүхы ургамалнуудай ургасые, мал ажалай ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлхыень союзна республиканuудай компартинуудай ЦК-нуудые, Министрнүүдэй Соведүүдые, партиин крайкомууд, обкомуудые, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомуудые, тэдэ управленинүүдэй начальнигуудые, хүдөөгэй партийна эхин организацинуудые уялгалха.

Ойрын жэлнүүдтэ ороохо таряа ургуулан абалгые 5—7 миллиард пүүдээр нэмээхэ, тайлбарилан хэлэбэл, ороохо таряа хуряан абалгаяа 1970 ондо 14—16 миллиард пүүдтэ хүргэхэ ябадалые тон хойшолуулашагүй зорилго гэжэ тоолохо. Ороохо таряа ургуулан абалгые иимээр нэмээбэл, таряа талханай талаар ороной хэрэглэмжые бүрин хангаха, гүрэнэйнгөө нөөсые нэмээн hэльбэхэ, шухала хэмжээтэй мяха, hү, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абаха арга олгохо байна.

Химиин хүгжэсые, үтэгжүүлгээр хангагдасые хараада абалсан, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба бэлэдхэлгын хэм хэмжээе, ороохо таряа ба техническэ ургамалнуудые, хартаабха, овощ, мяха, hү болон бусад продуктнуудые бэлэдхэлгын ниитэ союзна жасада республика бүхэнэй оруулха хубитые тодорхойлхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, союзна республиканuудай компартинуудай ЦК-нуудта, Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

Хүдөө ажахын продукци бүрин hайн байлгаха, үргэлжэ дээрэнь ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ ябадал хангалгые хараада абажа, хүдөө ажахын түүхэй эд болбосоруулдаг промышленностиин хүсэ хүгжөөн нэмээхэ хэмжээнүүдые тодорхойлон зохёохо ба бэелүүлхыень ЦК-гай Пленум СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВСНХ-да, СССР-эй Госпланда, СССР-эй Госстройдо, союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгана.

1964 ондо ороохо таряа, үбhэ тэжээл, саахарай свёкло, хлопок, хартаабха, овощ, тоhолиг ургамал, сай болон бусад ургамалнуудые бүри ехээр абахын тула колхоз, совхоз бүхэндэхи ургаса дээшэлүүлхэ, тарилгын талмайн бүридэл hайжаруулхаар хэмжээ абахыень союзна республиканuудай компартинуудай ЦК-нуудта, Министрнүүдэй Соведүүдтэ, партиин хүдөөгэй обкомууд болон крайкомуудта, облгүйсэдкомууд болон крайгүйсэдкомуудта даалгаха. Үтэгжүүлгэ абажа ургасаяа тон ехээр нэмээhэн колхозууд, совхозууд болон бригаданuудые урмашуулха нэмэлтэ хэмжээ тодорхойлон бэелүүлхыень СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, союзна республиканuудай Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха ба бэлэдхэхэ министерствэнүүдтэ даалгаха.

Уhалууриин газар эдлүүриие хүгжөөжэ, сохом ехэ

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ элидхэл тушаа 1963 оной декабриин 13-да КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй нэгэн дуугаар баталан абаһан тогтоолой түгэсхэл

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

таряа, илангаяа рис болон кукуруза уһалагдадаг газарһаа абахын тулада һайн үндэһэ һуури табиха гээшэ шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тоолоно. Газар уһалха, һайжаруулха, мүн мүнөө уһалагдадаг газарые эрхим һайнаар хэрэглэхэ тушаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалхыень СССР-эй Госпланда, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

Орооһо таряанай балансын бодомжые зохёон табихадаа, эдеэ хоолдо хэрэглэхын тулада хэды шэнээн таряан хэрэгтэйб гэжэ хараада абахаһаа гадна, үхэр малаа концентрированнэ тэжээлээр гүйсэд хангаха, тэрэшэлэн страховой болон бусад фондынуудые бии болгохо ябадалые хараада абалсаха хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум советскэ, түсэблэлгын болон ажахын органуудта дурадхана.

Минеральна үтэгжүүлгэ ехээр абадаг болохо гэжэ түсэблэхынгөө хажуугаар хүдөө ажахые гербицидүүдээр болон ургамал хамгаалха бусад зүйлнүүдээр хангаха ябадалые хараалхыень, газарай хүрьһэндэ оруулха микроэлементнүүдээр, малай тэжээлдэ нэмэхэ витаминууд, синтетическэ белково бодосууд, аминокислота болон антибиотигуудаар, тэрэшэлэн синтетическэ плёнко, пластмассова труба болон полимернэ материалаар хэһэн бусад хэрэгсэлнүүдээр хүдөө ажахые хангаха ябадал хараалхыень СССР-эй Госпланиие уялгалха.

Минеральна үтэгжүүлгэ гамтай һайнаар, эзэн ёһоор хэрэглэхэ гэһэн эрилтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум колхоз, совхозуудай болон колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ, «Союзсельхозтехника» болон транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табина. Минеральна үтэгжүүлгые бүхы ажахынуудта бага багаар хүртөөжэ тараадаг буруу ябадалые болюулха хэрэгтэй. Газарай хүрьһэнэй, уларилай болон бусад талаараа һайн байжа, ургаса ехээр нэмэжэ абаха аргатай районуудта түбхын түрүүндэ үтэгжүүлгэ үгэхэ хэрэгтэй. СССР-эй Госплан, Хүдөө ажахын министерство, Госстрой, Зам харилсаанай министерство болон «Союзсельхозтехника» гэжэ нэгэдэл складуудые бариха, үтэгжүүлгэ иишэ тиишэнь зөөхэ гурим, мүн тэрэниие хүрьһэндэ оруулха, хадагалха гурим тухай, энэ хэрэгтэ шухала хэрэгтэй техникэ бүтээхэ тухай хараа бодомжонуудые зохёожо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ дурадхалнуудые оруулха ёһотой.

Хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлхэдээ, колхоз, совхозуудай хүдөө ажахын хүдэлмэриие саг болзор соонь үнгэргэхынь тулада хүрьһэндэ үтэгжүүлгэ болон ургамалнуудые хамгаалха хэрэгсэлнүүдые оруулха улам олон машина болон механизмуудаар тэдэниие хангаха шухала болоно. Хүдөө ажахые эдэ бүхы техникээр гүйсэд хангаха тухай дурадхалнуудые зохёожо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ оруулхыень Арадай ажахын дээдэ Соведтэ, СССР-эй Госпланда, Автотракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын Гүрэнэй комитедтэ, «Союзсельхозтехника» гэжэ нэгэдэлдэ даалгаха.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд агрохимиин мэргэжэлтэдые олоор бэлэдхэдэг боложо, колхоз, совхозуудай болон колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениинүүдэй агроном, зоотехнигүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ тушаа хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

Хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлхын тулада ажал хүдэлмэриин үргэн ехэ хэмжээгээр ябуулагдаха болоһон ушарһаа, мүн минеральна үтэгжүүлгэ болон бусад химическэ продуктнууд ба материалнуудые хүдөө ажахыда зүбөөр хэрэглэхэ зорилгоор «Союзсельхозтехника» гэжэ нэгэдэлтэй түхэл янзаараа адли тусхай орган байгуулха шухала гэжэ мэдэрхэ. Иимэ органиие байгуулха тухай асуудал хаража үзэхыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха. Республикануудта, хизаарнуудта, областьнуудта болон колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениинүүдтэ мэргэжэл түгэлдэр агрохимическэ албан байха ёһотой.

3. Химическэ индустриин хүгжэлтэ хадаа арад зоной хэрэглэхэ эрхим шанартай, элдэб олон янзын эд товарнуудые бүтээхэ үргэн ехэ арга боломжо олгоно гэжэ ЦК-гай Пленум тэмдэглэнэ.

Хубсаһа, гутал болон арад зоной хэрэглэдэг бусад товарнуудые ехээр бүтээдэг болохо зорилгоор 1970 ондо 1 миллион 350 мянган тонно химическэ утаһа үйлэдбэрилхэ. Полимернэ материалнуудай шанарыень һайжаруулха, технологи нарижуулха, вискозно, капрон болон ацетатна утаһануудай шанарыень һайжаруулха, лавсан, нитрон, винол болон шанар һайнтай бусад утаһануудые, тэрэшэлэн шэнэ синтетическэ дабирхайнуудые ехээр абадаг болохо хэрэгые түргэдхэхэ шухала.

Химическэ материалнуудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй үндэһөөр 1970 ондо иимэ юумэнүүдые доро хараалагдаһан хэмжээндэ хүрэтэр үйлэдбэрилэн гаргаха гээшэ шухалын шухала зорилго гэбэл:

а) 12 миллиард 300 миллион метр хүрэтэр бүд гаргаха, ондоогоор хэлэбэл 1963 онойхидо орходоо 1,5 дахин шахуу ехэ болохо;

б) хоёр миллиард 200 миллион паар хүрэтэр элдэб оймһонуудые оёхо, ондоогоор хэлэбэл хоёр дахин шахуу нэмэхэ;

в) дотор хубсаһанай трикотаж 1 миллиард 600 миллион хэһэг хүрэтэр бүтээхэ, ондоогор хэлэбэл 3 дахин шахуу нэмэхэ;

г) 400 миллион хэһэг хүрэтэр гадар хубсаһанай трикотаж бии болгохо, ондоогоор хэлэбэл гурба дахин нэмэхэ;

д) 650 миллион паар хүрэтэр гутал оёхо, ондоогоор хэлэхэдэ 1963 онойхидо орходоо 1,5 дахин шахуу олон гутал бүтээгдэхэ болоно.

Хубсаһа, гутал болон арад зоной хэрэглэдэг бусад товарнуудые хараалагдаһан хэмжээндэ хүрэтэр үйлэдбэрилэн бүтээдэг болохын тулада хүнгэн промышленностиин предприятинуудай хүсые хэды шэнээнээр нэмээхэб гэжэ 1964—1970 онуудай арадай ажахын түсэбүүдтэ хараалхые СССР-эй Госпланда, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

Химиин промышленностьда шэнэ шэглэлнүүдэй бии болгогдоһоной ашаар арад зоной хэрэглэдэг олон товарнуудые үйлэдбэрилгые тон ондоо болгон хубилгаха, трикотаж, хэмэл арһан болон нэхэнгүй бүтээһэн материалаар элдэб хубсаһа ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха, эд товарнуудай шанарыень һайжаруулха, өөрынь үные доошолуулха арга олдоно. Эдэ бүгэдын ашаар дурсагдаһан эд товарнуудай худалдаанай сэнгые доошолуулха таатай зохид арга боломжо олдоно. Хүн зоноймнай саг үргэлжэ ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэнь бүри ехээр хангагдадаг болохо.

4. Химиин промышленностиин хүгжэлтэ, тусхайлбал пластмасса болон бусад полимернэ материалнуудые үйлэдбэрилэн бүтээлгэ хүндэ индустриин болон барилгын олон һалбаринуудтахи ажал хүдэлмэриие нилээд ехээр хубилгаха арга олгоно.

Манай экономикын хэрэглэмжэ болон арга боломжыень хараада абаад байхадаа, 1970 ондо 3,5—4 миллион тонно пластическа зүйлнүүд болон синтетическэ дабирхайнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха шухала болоно.

Эрдэм ухаан болон техникын һүүлэй үеын туйлалтануудые, ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл болон пластмассые хэрэглэлгын экономическа аша үрыень хараадаа абажа, экономическа болон техническэ талаараа таараха зохихо газартань, илангаяа электротехническэ промышленностьда, химиин ба нефтиин машина бүтээлгэдэ үнгэтэ металлнуудай орондо шадаал һаа ехээр пластмассануудые хэрэглэхэ шухала; тэрэшэлэн машинануудай узел болон элдэб жэжэ хэрэгсэлнүүдые, трубанууд болон бусад хэрэгсэлнүүдые бүтээхэдээ, шанаржуулагдаһан металлнуудай орондо пластическа зүйлнүүдые хэрэглэхэ шухала.

Химиин аргаар модо болбосоруулһанай ашаар олон миллион кубометр түлеэн болон модоной үлэгдэлнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ арга олдоно. Арадай ажахыда энэ ушарай угаа ехэ удха шанартай байһыень тэмдэглээд, 1970 ондо дурсагдаһан зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые эды шэнээн хэмжээндэ хүргэхэ гэбэл: целлюлозо — 11,5 миллион тонно хүрэтэр, саарһа — 7 миллион тонно хүрэтэр, картон—6 миллион тонно хүрэтэр, модоной зоргодойһоор хэһэн плитануудые — 4 миллион кубометр хүрэтэр, модоной утаһаар хэһэн плитануудые — 400 миллион дүрбэлжэн метр хүрэтэр, фанерэ—3,5 миллион кубометр хүрэтэр үйлэдбэрилхэ.

Пластическа зүйлнүүдые барилгада ехээр хэрэглэхэ шухала. Тусхайлбал ноолой хушалта, гоёолто, шэмэглэлтын зүйлнүүдые, санитарно-техническэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэдөө, пластмасса ехээр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Энэ экономическа айхабтар ехэ аша үрэтэй байха.

Арад зоной хэрэглэдэг товарнуудта, тэрэшэлэн промышленность болон барилгын элдэб һалбаринуудта, илангаяа машина бүтээлгэдэ, тэрэ тоодо автомобильна болон тракторна промышленностьда хэрэглэдэг элдэб синтетическэ будагууд болон лаагуудые ехээр бүтээн гаргадаг болохо. Тиимэ будагуудай шанарыень һайжаруулха.

5. Синтетическэ зүйлнүүдые хэрэглэһэнэй ашаар эдеэ хоолой продуктнуудые техническэ зорилгоор хэрэглэлгые нилээд ехээр хорооохо, үгышье һаа оройдонь болюулха арга олдоно гэжэ хараадаа абаад, эдеэ хоолой түүхэй эдые һолихо ондоо зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг болохыень СССР-эй ВСНХ-да, СССР-эй Госпланда, СССР-эй СНХ-да, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум даалгана. Тиигэжэ бүри 1967—1968 онуудта орооһо, саахар, ургамалай тоһо, һү болон хартаабхые техническэ зорилгоор хэрэглэлгые болюулха ёһотойбди.

Промышленностьда, хүдөө ажахыда болон хүн зоной байдал һуудалда хэрэглэгдэдэг плёночно ба лааг, будагуудай материалнуудые, консервант болон химиин бусад продуктнуудые бүтээн гаргадаг болохо гэжэ түсэбтэ хараалха шухала. Эмэй зүйлнүүдые бии болгохо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха.

6. Химическэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ үйлэдбэрилхэ гээшэ шухала ехэ удха шанартай гэжэ тэмдэглээд, **химиин машина бүтээлгые** хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ хараалха. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада хүдэлжэ байгаа заводуудай хүсые хэрэгтэй хэмжээндэ хүрэтэрнь ехэ болгохо, тусхай машина бүтээлгээр мэргэжэһэн предприятинуудые бариха. Машинануудай, аппарадууд болон приборнуудай техническэ хэмжээень һайжаруулха, түхеэрэлгын шанарыень эрид һайжаруулха, химиин машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын болон конструкторска баазые үргэдхэхэ, барилгануудта түхеэрэлгэ комплектээр хангаха ябадал эмхидхэхэ. КПСС-эй ЦК-да болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эдэ бүхы асуудалнуудаар һарын туршада тодорхой дурадхалнуудые оруулхыень СССР-эй Арадай ажахын дээдэ соведтэ, СССР-эй Госпланда, СССР-эй СНХ-да, Химиин болон нефтиин машина бүтээлгын Гүрэнэй комитедтэ даалгаха.

7. Химиин промышленностиие хүгжөөхэ талаар хараалагдаһан түсэбые бэелүүлхын тулада химическэ предприятинуудай барилга болон тэрэниие түхеэрэлгээр хангалгые эрид һайжаруулха хэрэгтэй.

Ойрын долоон жэлэй туршада химическэ промышленностьда болон тэрээнтэй холбоотой һалбаринуудта зорюулагдаһан айхабтар ехэ капитальна һомололто ашаглан хэрэглэхэ болонобди. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада түбхын түрүүндэ барилгын организацинуудые һайжаруулха шухала. Химическэ предприятинуудай эгээл ехээр баригдажа байһан районуудта тусхай ажалаар мэргэжэһэн барилгын организацинуудые байгуулха, барилгын индустриальна баазые һайжаруулха шухала. Химиин предприятинуудай проект табилгые, мүн тэдэниие тараан хубаарилгые эрид һайжаруулха, тиихэдээ али бүхы экономическа бодомжонуудые хараада абалсаха шухала.

Химиин промышленностиин предприятинуудые бариха, шэнэдхэн һайжаруулха түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада тусхай хэмжээнүүдые хараалжа бэелүүлхые СССР-эй ВСНХ-да, СССР-эй Госстройдо, СССР-эй Госпланда болон Химиин болон нефтиин промышленностиин Гүрэнэй комитедтэ даалгаха. Баригдаад байһан бүхы предприяти, цехүүдые ойрын сагта ашаглалгада оруулжа, тэдэнэй үйлэдбэрилгые проектнэ хүсэндэнь хүргэхэ.

Республика, хизаар болон областьнуудай партийна организацинууд химиин индустриин предприяти бүхэнэй барилгые тусгаар һайнаар хинан хаража, предприяти бүхэниие саг соонь ашаглалгада оруулжа, тэрэниие дары түргэнөөр бүхы хүсөөрнь хүдэлгүүлхэ тушаа хэмжээ абажа байха ёһотой. Химиин промышленностиин шэнэ предприятинуудай барилгые түргэдхэхэтэеэ хамта мүнөө хүдэлжэ байһан заводуудта химиин продукци ехээр бүтээн гаргаха талаар элдэб арга боломжо оложо хэрэглэхэ хүдэлмэриие улам үргэдхэхэ шухала, тиихэдээ хуушарһан түхеэрэлгые шэнэлхэ, һэлгүүлхэ ба технологиие һайжаруулха хэрэгтэй.

Химиин шэнэ предприятинууд болон цехүүдые бариха түсэб, проектнүүдые табихадаа, эрхим һайн, шэнэ технологическа хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гэжэ проект соо хараалха, мүн ехэнхидээ томодхогдоһон агрегадуудые хэрэглэхэ, гадна комбинадуудай хоорондо үйлэдбэриин зүбөөр тэнсүүрилгые тодорхойлхо хэрэгтэй. Химиин үйлэдбэрилгые бүхы хэмжээгээр оньһожоруулха, автоматизацилха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ушартай.

8. Үйлэдбэридэ гараһан үлэгдэлнүүдые, мүн түүхэй эдэй хажуугаар гараһан продуктнуудые химиин промышленностьдашье, тэрэшэлэн үйлэдбэриин бусад һалбаринуудташье (металлурги, нүүрһэнэй, нефтиин, цементын, ой модоной промышленность, энергетикэ болон бусадта) үргэнөөр хамтаруулан хэрэглэхэ гээшэ Гүрэнэй комитедүүдэй, совнархозуудай, предприятинуудай, научна болон проектнэ организацинуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолохо.

Энэ хадаа минеральна үтэгжүүлгэ болон химиин бусад продуктнуудай үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тулада нэмэжэ хэрэглэгдэхэ ехэ түүхэй эд боложо үгэхэ юм. Мүн энээнэй ашаар предприятинуудай ашаг олзые дээшэлүүлхэ, түүхэй эдыень алмаха арга олдохо, тэрэшэлэн томо промышленна предприяти олонтой районуудта санитарна байдалые һайжаруулха арга олдохо.

9. КПСС-эй ЦК-гай Пленум түгэс хүсэтэ химиин индустриие байгуулха хэрэгтэ эрдэм наукын дүүргэхэ айхабтар ехэ үүргые тэмдэглэхэ зуураа, химиин талаар хүдэлдэг научно-шэнжэлэлгын организацинуудай ажал хүдэлмэриие шэнэ материалнуудые, аша үрэ ехэтэй препарадуудые бии болгохо хэрэгтэ зорюулхыень Химиин болон нефтиин промышленностиин Гүрэнэй комитедые, Химиин болон нефтиин машина бүтээлгын Гүрэнэй комитедые, СССР-эй Наукануудай академиие, СССР-эй Дээдэ болон тусхай дунда һуралсалай министерствые уялгална. Гадна научно-шэнжэлэлгын организацинууд эхин хэрэглэгдэдэг продуктнуудые бүри сэбэр болгохо арга бэдэрхэ, бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ хэрэглэхэ, түүхэй эд аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаха, тон бага ажал хүсэ болон энерги гаргажа, эрхим һайн шанартай химиин продуктнуудые абаха арга олгохо эгээлэй зохид, алмалта ехэтэй технологическа процессүүдые зохёохо ёһотой. Эдэ бүхы асуудалнуудые шиидхэхэдээ, эрдэм ухаанай эгээл һүүлэй туйлалтануудта түшэглэхэ шухала.

Бүри ехэ аша үрэтэй үтэгжүүлгэ болон ургамал хамгаалха химическэ аргануудые бии болгохо, шэнэ түхэлэй пластическа зүйлнүүдые, химическэ утаһа, синтетическэ каучук, будагууд болон лаагуудые, пигментнүүдые үйлэдбэрилгын технологиие түргэнөөр зохёожо дүүргэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Гадна автомобилиин шинын, резинотехническэ зүйлнүүд болон пластмассаар ба химиин бусад продуктнуудаар хэһэн хэрэгсэлнүүдэй шанарые һайжаруулха шухала. Энэ талаар зохёогдоһон бүхы хэмжээнүүд үйлэдбэридэ түргөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, химиин промышленностиие эгээл эрхим һайн техническэ хэмжээндэ сохом хүргэхэ ёһотой.

Научно-шэнжэлэлгын организацинуудай хүдэлмэрилхэ эрхим һайн эрхэ байдал бии болгохын тулада институт, лабораторинуудай туршалгын баазые үргэдхэхэ, тэдэниие эгээн шэнэ түхеэрэлгээр, химическэ талаараа сэбэр реактивуудаар хангаха шухала. Технологическа процессые һайжаруулха хэрэгтэ заводой лабораторинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, тиихэдээ тэдэниие мэргэжэлтэй һайн хүдэлмэрилэгшэдтэй болгохо шухала.

Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ болон промышленностьда хэрэглэхын тулада тон нарин һайн приборнуудые бүтээлгэдэ онсо анхарал хандуулха. Тэдэниие бүтээхын тулада прецизионно түхеэрэлгэтэй бааза байгуулха.

Тэрэшэлэн химиин технологиин үндэһэ һуурииe һайжаруулхын тулада шэнжэлэлгын иимэ хүдэлмэринүүдые түргэдхэхэ: химическэ реакцинуудай болодог оньһо шэнжэлэлгэ, химическэ аппаратурын дэлмэридэхи физическэ процессые шэнжэлэлгэ, бододог машинануудые хэрэглэн, технологи процессэй моделировани болон бодомжолгые арга методүүдые шэнжэлэлгэ. Энээнэй ашаар миин индустри байгуулхадаа, техническэ дэб тые түргэдхэхэ арга олдоно.

Манай хүтэлбэрилхы научна органууд, эр ухаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэд ажал хэрэгээ яб хадаа, хими болбол бүхы экономикын хүгж шиидхэхы нүлөө үзүүлхэ, революционно шэнж һалбари мүн гэжэ хараха ёһотой. Тиимэһээ хи эрдэм ухаанай хүгжэлтэдэ үргэн дардам харгы гаха, тэрэнэй хүгжэлтэдэ һаад тойбо боложо ба нобшо хойрог ябадалые, бүхы хаалта тушаану усадхаха шухала.

Энээнһээ үндэһэлэн, научно-шэнжэлэлгын х мэриие тааруулан эмхидхэхэ Гүрэнэй комитет, тус һалбаринуудай Гүрэнэй комитедүүд эрдэм у най шэнэ шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ түргэнөөр хэрэглэхэ, арадай ажахын бүхы һал нуудта химиин материалнуудые нэбтэрүүлхэ хэр гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

10. Химическэ промышленность болон химиин шина бүтээлгэдэ хүдэлхэ кадрнуудые бэлэдхэхэ дэлмэриие түргэдхэхэ. Дээдэ, тусхай дунда б профессионально-техническэ һургуулинуудые ол руулжа, тэндэ хүнүүдые олоор һургадаг болохы гол гол мэргэжэлнүүдээр хүдэлмэришэдые бэлэд курсануудые байгуулхыень, зохихо таараха т предприятинуудта эльгээжэ, шэнэ аргаар хүдэ рилжэ һургаха хэрэг эмхидхэхыень СССР-эй планда, Дээдэ, тусхай дунда һуралсалай минис ствэдэ, Химиин болон нефтиин промышленнос Гүрэнэй комитедтэ, Химиин болон нефтиин маш бүтээлгын Гүрэнэй комитедтэ, Профессионально ническэ һуралсалай хэрэг эрхилдэг Гүрэнэй коми тэ даалгаха.

11. Химиин промышленностиие хүгжөөхэ ай тар ехэ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэг миин хүгжэлтэтэй холбоотой промышленностиин сад һалбаринуудай предприятинуудай коллекти дэй энэ шухала хэрэгтэ хэр эдэбхитэй һайнаар баадалсаха байһанһаань нилээд ехээр дулды гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тоолоно. Химидэ баатай даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар лүүлхэ гээшэ арадай ажахын бүхы һалбарину илангаяа хүндэ индустриин предприятинуудай хын болон партийна организацинуудай түрүү уялга мүн. Хара болон үнгэтэ металлургиин, т шын промышленностиин болон энергетикын хүдэ рилэгшэд химиин предприятинуудые, химиин м на бүтээлгын завод болон барилгануудые э һайн, элдэб янзын хабтайлгамал түмэрөөр, ме лаар хэһэн хэрэгсэлнүүдээр, түлишэ болон элек энергээр таһалгаряагүй һайнаар хангажа байха шаа хэмжээнүүдые абаха ёһотой; химическэ үй бэрилгэдэ хэрэглэгдэхэ технологическа түүхэй болон хүсэд продукт болоогүй зүйлнүүдые ехээр тээдэг болохын, шанарыень һайжаруулхын тул предприятинуудта бии байгаа бүхы арга болом гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ёһотой.

12. ЦК-гай энэ Пленумэй тогтоол болон мате лые ажалшадта гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойл хын тулада эмхидхэлэй болон үзэл сурталай хү мэриин бүхы түхэл маягые, арга методүүдые хэ лэхыень союзна республикануудай компартину ЦК-нуудые, крайкомуудые, партиин обкомуудые, хы партийна организацинуудые уялгалха. Хим промышленностиие түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа нойнгоо арадай ажахые саашадань дэбжээхэ, а зоной байдалые һайжаруулха шухалын шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн гэжэ, гадна Пленумэй раалһан түсэбые бэелүүлхэ хэрэг ажалша бүх хүсэлэл оролдолгоһоо эсэстээ дулдыдаха юм г советскэ хүн бүхэн ойлгохо ёһотой. Партийна, пр союзна организацинууд химиин индустриие саа дань хүгжөөхэ түсэбые бэелүүлхын, арадай ажа бүхы һалбаринуудта химическэ материалнуудые дамар бэрхээр хэрэглэхын түлөө үргэн ехэ мүр промышленностиин, барилгын, транспортын бо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхид ёһотой.

* * *

Химиин промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ түсэбые партимнай, арад зомнай гүрэн түрын шухала ехэ удха шанартай хэрэг гэжэ хараха, коммунис байгуулалтада, манай ороной экономикодо, тэрэнэй һүр хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ энэ түсэбэй айхабтар ехэ удха шанартай байһыень ойлгохо гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум батаар найдана.

Манай гүрэн совет засагай тогтоһонһоо хойшо түрүүшынхеэ арад зоной хэрэглэмжые хангаха хэрэгтэй сэхэ холбоотой үйлэдбэриин һалбаринуудта иимэ ехэ капитальна һомололго зорюулха арга олобо. Манай ороной түүхэтэ хүгжэлтэ хайшан гээд болоо һэн бэ гэхэдэ, хүдэлмэришэн анги, ажалша арад засагаа гартаа абаад, хүндэ индустриие байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэ, зөөриеэ зорюулха баатай болоһон юм. Империализмтай хэжэ байһан тэмсэлдээ тэсэжэ гарахын тулада, социализм амжалтатайгаар байгуулхын тулада металл, нүүрһэн, нефть болон элдэб олон янзын машинанууд хэрэгтэй байгаа. Владимир Ильич Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, хүндэ промышленность байгуулхын тулада бидэнэр хамаг бүхы юумэндэ, үнгэрхэдөө һургуулидашье алмалта хэхэ баатай болоһон байгаабди.

Манай арад партиин хүтэлбэри доро эрхим түрүү зэргын хүндэ промышленность байгуулаа. Мүнөө совет орон хүндэ индустриие саашадань хүгжөөжэ байха зуураа, химиин, хүдөө ажахын, хүнгэн промышленностиин хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ мүнгэ зөөри зорюулжа, тэрэнэй ашаар арад зонойнгоо улам ехэ боложо байгаа хэрэглэмжые сэхэ хангахын тулада эдеэ хоол, зоной үргэн хэрэглэмжын эдлэлнүүдые ехээр бүтээхэ аргатай болобо. Совет хүнүүдэй байдалые саашадань һайжаруулха зорилгые шиидхэхэ хэрэг бата бэхи үндэһэ һууритай болобо.

Бүхы партийна, советскэ, ажахын, научна, профсоюзна болон комсомолой организацинууд арадай ажахы хүгжөөхэ түсэбые, химиин индустри хүгжөөхэ түсэбые дүүргэлтэдэ хүсэлэл оролдолгоёо зорюулха ёһотой.

Химиин индустри байгуулгада манай залуушуулай, комсомолой дүүргэхэ үүргэнь ехэ. Хими гээшэмнай эршэмтэй шуран, эрдэм бэшэгтэй, уг зорилгоёо һайн мэдэһэн хүнүүдэй хүгжөөхэ промышленностиин һалбари юм. Комсомол, бүхы совет хүбүүд, басагад химиин барилгада абьяастай эдирхэгээр хабаадаха хүнүүдые өөһэдынгөө дундаһаа олохо ёһотой. Комсомол, залуушуул ехэ химидэ хүдэлхэ хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ кадрнуу олошоруулха ёһотой болоно. Химиин хүсэн т индустри байгуулха хэрэг хадаа коммунис бай лалтын ударна фронт, бүхы партиин, бүхы ара хэрэг мүн.

Промышленностиин партийна органууд за фабрикануудай, барилгануудай, научно-шэнжэ гын болон проектнэ организацинуудай коллекти дые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилжэ, партиин шии бэринүүдые болото дээрэнь бэелүүлэн, промыш ность хүгжөөхэ түсэбые дүүргүүлжэ шадаха бээ жэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум найдана.

Хүдөөгэй партийна организацинуудай урда ш ехэ зорилгонууд табигдана. Хүдөө ажахыгаа саа дань дэбжээхэдээ, тэрэ ажахыгаа ашаг ехэтэйг эрхилхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасы дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмые һайжаруулха, ор һо таряа болон техническэ ургамалнуудые газа гектар бүриһөө ехээр абадаг болохо байнабди. Э бүгэдые хараада абан, партийна организацину ажал хэрэгээ бүри һайнаар мэдэжэ, хүдөө ажа үйлэдбэриие бүри шадамар бэрхээр хүтэлбэри хүдөө ажахын үмэнэ химиин бии болгожо байгаа ш нэ арга боломжонуудые эрхим һайнаар хэрэгл ябадалда хүсэлэл оролдолгоёо зорюулха ёһотой.

Совет засаг дээрэ бүхы ороной электрификаци нэмэбэл, коммунизм болоно гэһэн Ленинэй фор лые бүхы арадай ажахыда хими нэбтэрүүлхэ ту зүйлөөр нэмээхэ эрхэ мүнөө үедэ ажабайдал, на но-техническэ дэбжэлтэ олгоно. Мүнөө бидэнэр и жэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйбди гэбэл: Совет засаг д рэ бүхы ороной электрификацилгые нэмээд, ү арадай ажахыда хими нэбтэрүүлгые нэмэбэл, ко мунизм болоно.

Агууехэ Ленинэй зааһан замаар манай орон б найдамтайгаар урагшаа дабшана.

Химиин индустриие хүгжөөхэ тушаа партиин раалһан түсэбые бэелүүлгэ коммунизм байгу агууехэ хэрэгтэ оруулагдаһан шухала ехэ шэнэ т нэмэри болохо юм.

Долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө, ХХ съездын шиидхэбэринүүдые, Советскэ Союзай Ко мунис партиин агууехэ Программые бодото дээр бэелүүлхын түлөө улам абьяастайгаар тэмсэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлм ришэдые, колхознигуудые, инженерно-техническэ х дэлмэрилэгшэдые, эрдэм ухаанай, соёл культуры ажал ябуулагшадые, бүхы совет хүнүүдые уряална

1964-1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай

СССР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат П. Ф. ЛОМАКЫН хэһэн элидхэл

964—1965 онуудта СССР-арадай ажахые хүгжөөхэ нэй түсэбэй проектые СР-эй Министрнүүдэй Со- Верховно Соведэй үзэмжэ-табина гээд нүхэр Ломако ээ. КПСС-эй Центральна итедэй мэнэ һаяхан дүүрэ- Пленум хадаа совет ара- ажабайдалда, манай орон- коммунизм байгуулгада э томохон шатые нээхэһээ на, уласхоорондын ехэ уд-шанартай ушар болоно гээд онсолон тэмдэглээ.

үдэлмэришэд, колхозни-, совет интеллигенци—бү-совет арад партиин Цент-ьна Комитедэй Пленумэй дхэбэринүүдые угаа ехэ жэлтэтэйгээр угтаад, эдбэриие үргэдхэхэ, хи-н продукци хэрэглэхэ, ехэ иин шэнэ шэнэ барилга-дые түргэнөөр бодхон, глалгада үгэхэ талаар бо-о зорилгонуудые бүри ехэ эмтэйгээр бэелүүлжэ ороо.

964—1965 онуудта арадай ахые хүгжөөхэ гүрэнэй тү-эй проект Верховно Сове- үзэмжэдэ табигдаад бай- Арадай ажахыда химиие эрүүлхэ тухай КПСС-эй -гай декабриин Пленумэй дхэбэринүүдые дүүргэхэ аар даалгабаринууд болон жээнүүд энэ түсэбөөр ха-лагданхай, энэ тон ехэ, шу-ын шухала бүгэдэ арадай эгтэ союзна республика, дприяти болон барилга бү-эй дүүргэхэ үүргэ, эзэлхэ ри тодорхойлогдонхой.

нэ жэлдэ арадай ажахые жөөлгын гол дүнгүүд тухай дхэлшэ мэдээсээ. Эдэ дүн-д 1964—1965 онуудай түсэб ёохо эшэ үндэһэн боложо нэ.

Промышленна продукци галга энэ жэлдэ 8,5 про-тээр ургаха, жэлэй түсэб үлүүтэй процентээр дүүр-дэхэ. Долоон жэлэй үнгэр- табан жэлэй турша соо мышленна продукци бүхы рээ 51 процентээр нэмэхээр оон жэлэй түсэбөөр хараа-даһан аад, 58 процентээр эхэ байна. Арадай ажахы жэлнүүдтэ бүтээгдэхээр аалагдаһанда орходоо 37 лиард шахуу түхэригөөр промышленна продукци ха байна. Нефть 22 мил-н тонноор, хара металлаар дэһэн прокат—14 миллион ноор, минеральна үтэг-үлгэ 3 миллион тонноор эр абтаха. Мүн бусадшье н продуктнууд хараалагда-һаа ехээр абтаха юм.

963 ондо бүхы промышлен-ьтай жэшэбэл, минераль- үтэгжүүлгэ, химическэ ута-электрын элшэ хүсэ, маши-бүтээлгын олон янзын про-ци гаргалга бүри түргэ-р хүгжөөгдөө. Хүдөө ажа- машинануудые бүтээлгэ ондо туйлагдахаар даа-ита тоонуудаар хараалаг-ан хэмжээе үлүүлээ.

радай ехээр хэрэглэдэг хэ- олон промышленна эд ба- болон эдеэ хоолой зүйл бөөр хараалагдаһанда ор-оо бүри түргэнөөр ургаа.

эрбээ түсэбтэ даалгаба-удаа бүхы предприяти-дай дүүргэһэн байгаа һаа, мышленностиие хүгжөөл- амжалтанууд бүри ехэ ха һэн гэжэ нүхэр Ломако ээ. Хэдэ хэдэн предприятинуудта түрүү техникэ болон технологи удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ, олон предприятинууд проектээр хараалагдаһан хүсэндөө удаанаар хүрэнэ, тиимэһээ оромнай нилээд ехэ шухала продукци дутуу абана гэжэ тэрэ заагаа.

1963 ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэн зоригтойгоор ажаллажа, гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Орооһо таряа, мяха, һү болон бусад продуктнуудые тушааха түсэбөө хэдэ хэдэн хизаар болон областьнууд дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна. Советскэ хлопок ургуулгын түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ хлопогой ургаса мүнөө жэлдэ абтаһан байна. Нёдондонойхидо орходоо нилээд ехэ хартаабха, үрэ жэмэс худалдажа абтаа, сайн набшаһа суглуулха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Үнгэрэгшэ үбэл тон хүйтэн, зунай үедэ ган гасуур боложо, ороной хүдөө ажахые эрхилдэг гол районуудта ехэ нүлөө үзүүлээ. Тиигэжэ, орооһо таряан, саахарай свёкло, хүдөө ажахын бусад хэдэ хэдэн ургамалнуудые худалдажа абаха түсэб дүүргэгдээгүй. Орооһо таряа гамтайгаар гаргашалха, ажалшадай бэрхэшээлдэ орохогүйн тулада таряанай нөөсые ехэ болгохо талаар парти, правительство хэмжээнүүдые абаа.

Мүнөө жэлдэ капитальна барилга ехээр хэгдэнэ. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай олон научна болон техническэ томо асуудалнуудые шэнжэлэлгэ һүүлэй жэлнүүдтэ түгэсхэгдөө. Шэнэ техникэ хэрэглэһэнэй, үйлэдбэриин технологи болон эмхидхэлые һайжаруулһанай ашаар 1963 ондо промышленностьда ажалай бүтээсэ 6 процентээр нэмэхэ байна. Промышленна продукциин өөрынь үнэ хямдаруулһанһаа уламжалан, 700 миллион шахуу түхэриг түсэбһөө гадуур алмагдаха.

Гэр байрын барилгада мүнгэ зөөри ехээр һомолһоной ашаар хамта дээрээ 77 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд городуудта болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта ашаглалгада үгтөө. Хэрбээ союзна республикануудай, барилгын организацинуудай гэр байра барилгын үные хямдаруулха талаар даалгабарияа хүсэдөөр дүүргээ һаань, үшөө бүри олон гэрнүүдые ашаглалгада үгэхэ арга олгохо байгаа гэээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Арадай гэгээрэл, соёл культура, элүүрые хамгаалга саашадаа хүгжөө. Социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта, наукые хүгжөөлгэдэ долоон жэлэй табан жэлэй турша соо эдэ жэлнүүдтэ гаргашалагдахаар хараалагдаһанһаа ехэ мүнгэ зөөри гүрэн зорюулһан байна.

Бутархай эд бараанай эрьесын хэмжээн нёдондонойхитой сасуулбал 5 шахуу процентээр нэмээ. Мяхан, мяханай продукци, загаһан, овощ, үрэ жэмэс, мебель, телевизор, радиоприемнигууд болон культурно-ажаһуудалай бусад эд бараан хүн зондо нилээд ехээр худалдагдаа.

Арадай ажахые партийна талаар хүтэлбэрилгые шэнэдхэн хубилгаха тухай партиин Центральна Комитедэй ноябриин (1962 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ үйлэдбэриин доторой арга боломжонуудые элирүүлхэ талаар ажалшадай үүсхэл эдэбхи дээшэлүүлхэ арга олгоо, 1963 ондо арадай ажахые хүгжөөлгын үрэ дүнгүүдтэ һайнаар нүлөөлөө, тиигээд 1964—1965 онуудай гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэдэ бүри ехээр нүлөөлхэ байһаниинь сохомтой гэээд элидхэл соо хэлэгдэнэ.

1964—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ шухала зорилгонууд, гол шэглэлнүүд

1964—1965 онуудай түсэбэй проект хадаа предприятинуудай, барилгануудай, совнархозуудай коллективүүдэй, партийна болон профсоюзна организацинуудай, союзна республикануудай, гүрэнэй комитедүүдэй, министерствэнүүд болон зургаануудай, түсэблэлгын органуудай партиин Центральна Комитедэй сэхэ хүтэлбэреэр хэһэн ехэ хүдэлмэриин үрэ дүн болоно.

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээжэ бэшэг соо, мүн арадай ажахые түсэблэхэ, тэрэнэй шухала һалбаринуудые хүгжөөхэ асуудалнуудаар нүхэр Н. С. Хрущевой зааһан заабаринууд соо найруулан хэлэгдэһэн шэнэ гол ёһонууд болон шэглэлнүүдтэ үндэһэлэн энэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэһэн байна.

Урда жэлнүүдэйхиһээ илгаань гэхэдэ, түсэб хоёр жэлээр зохёогдоо. Тиимэһээ түрүү техникэ болон технологи нэбтэрүүлхэ, шэнэ түхэлэй продукци гаргаха, барилгын, предприятинуудые ашаглалгада үгэлгын түсэб дүүргэхэ талаар предприятинууд болон барилгануудай бэлэдхэл хэхэдэ таарамжатай һайн эрхэ бии болгогдоно гээд нүхэр Ломако хэлээ. Энэ хадаа түсэблэлгын таһалгаряагүйгөөр хэгдэхэ гол ёһо хангаха тухай партиин Центральна Комитедэй заабарида тааралдана.

Союзна республикануудай түсэбүүдые хоорондонь тааруулжа зохёогдоһон 1964—1965 онуудай арадай ажахын түсэб соо һалбаринуудые хүгжөөлгөөр, научно-техническэ туйлалтануудые нэбтэрүүлгээр нэгэн адли техническэ политика хангалгада ехэ анхарал хандуулагдаһан байна.

Арадай ажахые хүгжөөхэ талаар партиин XXII съездын болон КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй тодорхойлһон гол шэглэлдэ зохилдуулан доро дурсагдаһан шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдаа:

— түрүү һалбаринуудые, хамагай түрүүндэ химиин промышленностиие, илангаяа минеральна үтэгжүүлгэ, ургамал хамгаалха зүйлнүүдые, пластическа зүйлнүүдые, химическэ утаһа, синтетическэ каучук, техническэ хэрэгсэлдэ зорюулагдадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдэй орондо хэрэглэгдэдэг юумэнүүдые, мүн химитэй холбоотой һалбаринуудые—химическэ машина бүтээлгые, нефтиин болон газай промышленностиие, нефтехимиие, целлюлозно-саарһанай промышленностиие булюу ехээр хүгжөөхэ;

— үйлэдбэриие бүри ашагтай болгохо, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуурииие саашаданя бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын тарилгануудай ургасые болон мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, тэрэшэлэн хлопок болон орооһо таряа элбэгээр абахын тулада газар уһалалгын түхеэрэлгэнүүдые бүри олоор бариха ябадалда үндэһэлэн хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ;

— арадай ажахыда наука болон техникын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ бүри олоор оруулха, предприятинууд болон барилгануудай арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр хэрэглэхэ, тэрэнэй үндэһөөр ажалай бүтээсые али болохоор дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха, шанарыень һайжаруулха, түхэл янзыень олон болгохо;

— арадай материальна байдал улам һайжаруулха, болборолыень дээшэлүүлхэ, хүн зониие ажаһуудалай талаар бүри һайнаар хангадаг болохо.

Арадай ажахые хүгжөөхэ талаар түсэб соо хараалагдаһан даалгабаринууд хадаа үйлэдбэриин хэмжээнэй, промышленность болон транспортда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, промышленна продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха талаар, транспортаар ашаа шэрэлгын хэмжээнэй, капитальна барилгада мүнгэ һомололгын, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин, арадай гэгээрэлые, соёл культурые, элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгын болон бусадай талаар КПСС-эй XXI съездын баталһан долоон жэлэй даабарита тоонуудай даалгабариие дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха байна.

Промышленна продукци гаргалга хоёр жэлэй турша соо 17,5 процентээр нэмэхэ. Промышленна үйлэдбэриин һалбаринуудай талаар зарим түрүү хубилалтанууд болохо байна. Жэшээлхэдэ, химиин промышленностиин продукци энэ үе соо 36 процентээр, нефть хубилган шанаржуулдаг промышленностиин —29 процентээр, химическэ болон нефтиин түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгэ—нэгэ хахад дахин нэмэхэ юм.

Химиин промышленностиие хүгжөөлгөөр хүдөө ажахыда хэрэгтэй продукци болон арадай хэрэглэлэй эд бараа бүри элбэгээр гаргалгада гол анхарал хандуулагдана. Минеральна үтэгжүүлгэ гаргалга 1964 ондо 25,5 миллион тонно, 1965 ондо—35 миллион тонно болохо, тайлбарилан хэлэбэл, хоёр жэлэй турша соо 75 процентээр нэмэхэ байна.

Минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха талаар шэнэ томо заводууд, тэрэ тоодо Дорогобужска, Ново-Липецкэ, Куйбышевска, Черкасска азотно үтэгжүүлгын заводууд, Навоинско химическэ комбинат Солигорско, хоёрдохи калийна, Калужска химико-металлургическа комбинадууд хоёр жэлэй турша соо баригдажа, ашаглалгада үгтэхэ:

Ургамалые хамгаалха химическэ зүйлнүүдые гаргалга 1963 онойхитой сасуулбал хоёр дахин нэмэхэ. Ургамалые хамгаалха үрэ ехэтэй 23 үлүүтэй ондоо янзын химическэ препарадууд гаргагдадаг болохо.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргалгада хими бүри ехэ удха шанартай боложо байна. Хоёр жэлэй турша соо химическэ утаһа гаргалга 44 процентээр, тиихэдэ эгээн лэ үнэтэ синтетическэ утаһанууд — лавсан, капрон, нитрон болон бусад хоёр шахуу дахин нэмэхэ юм. Пластическа зүйлнүүд болон синтетическэ дабирхайнуудые гаргалга түргэнөөр хүгжэхэ байна.

Хоёр жэлэй турша соо 82 химическэ предприяти болон үйлэдбэри ашаглалгада үгтэхэ, 37 шэнэ заводой барилга эхилхэ. Химиин промышленностиие хүгжөөлгэдэ 1964 ондо 2 миллиард 92 миллион түхэриг, 1965 ондо 2 миллиард 757 миллион түхэриг һомологдохо. Энэ хадаа 1963 онойхидо орходоо 1 миллиард 450 миллион түхэригөөр ехэ байна. Энэ зөөриин табанай хоёр хубинь минеральна үтэгжүүлгэ болон ургамалнуудые хамгаалха химическэ зүйлнүүдые гаргалгые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаха юм.

Химическэ предприятинуудые бариха хүдэлмэри һайжаруулгада, тэрэнэй барилгын болзор хороолгодо, шэнэ үйлэдбэринүүдые түргэнөөр ашаглалгада үгэхэ хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Нефть болон газай промышленность хүгжөөхэ түсэб тухай элидхэлшэ тогтожо хэлэбэ. Нефть болон газ гансал түлишэ болгожо хэрэглэгдэдэг бэшэ, харин химиин индустрида түүхэй эд болодог болобо. Тиимэһээ эдэ һалбаринуудай ехэ удха шанартай болоһыень хараада абалсан түсэб зохёогдоо.

1964 ондо 222 миллион тонно, 1965 ондо 240 миллион тонно нефть абтаха юм. (1963 ондо 205 миллион тонно абтаа). Энээнэй ашаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабари дүүргэгдэхэнь. Газ абалга болон үйлэдбэрилгэ 1963 онойхитой сасуулбал, 1965 ондо 40 процентээр ехэ болохо.

Гол түлэб Поволжиин, Хойто Кавказай нефть олзоборилгын газарнуудһаа, мүн Украинын ССР-тэ олдоһон шэнэ газарнуудһаа нефть нэмэжэ ехээр абтаха байна. Тюменскэ областьдо, Казагай ССР-эй Мангышлак шадар олдоһон баян ехэ нефть, газые ашаглахын тулада ажал хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилбэ.

Магистральна газопровод болон нефтепроводууд ехээр баригдахань. Хоёр жэлэй туршада 8,5 мянган километр шахуу утатай магистральна газопровод, мүн 5,5 мянган километр нефтепровод болон продуктпроводууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаха.

1964 ондо 537 миллион тонно, 1965 ондо 553 миллион тонно шулуу нүүрһэ малтан абахаар хараалагдана. Нүүрһэ абаха эгээл түрүү арганууд болохо нээмэл болон гидравлическа аргануудые хэрэглэн, нэмэжэ абаха нүүрһэнэй гурбанайнь хоёр хуби шахуунь малтан абтагдаха байна.

Союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, совнархозууд, предприятинууд нефть, нүүрһэ, газ ехээр абадаг болохынгоо хажуугаар түлишэ алмахын, түлишын, халуун агаарай, энергиин гээгдэхэ ябадалые болюулхын түлөө ехэ хүдэлмэри ябуулха, мүн нютагуудта байдаг түлишэ ехээр абаха, хүн зоноо түлишөөр һайнаар хангадаг болохо хэрэгтэ анхаралаа хандуулха ёһотой.

1964—1965 онуудта **ороноо электрификацилха** хэрэгтэ шэнэ ехэ алхам хэгдэхэнь. 1965 ондо 508 миллиард киловатт-час электроэнерги абтаха. Энэнь долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнтэй адли.

Баригдажа байгаа томо томо тепловой электростанцинуудта — Конаковско, Ново-Черкасска, Криворожско, Беловско болон Бурштынска электростанцинуудта түрүүшын агрегадууд хүдэлжэ эхилхэнь. Бурштынска электроэнерги аха дүү социалис оронуудта — Венгри, Болгари, Чехословаки руу эльгээгдэхэ юм. Мүн Плявиньска, Киевэй болон бусад гидроэлектростанцинууд ашаглалгада оруулагдаха.

Гол түлэб томо тепловой электростанцинуудые бариһанай ашаар энерги ехээр абтадаг болохо. Миллион киловатт, тэрээнһээ дээшэшье энерги гаргаха шадалтай 12 тепловой электростанци 1965 ондо Советскэ Союзда ашаглалгада оруулагдахань.

Химиин промышленность, хүдөө ажахы, транспорт, электроэнергиие нилээд ехээр хэрэглэдэг болохо юм.

Металлургическа промышленностиие хүгжөөхэ түсэб соо түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, хабтайлгамал түмэрэй сортыень һайжаруулха, металлай шанар һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа.

1965 ондо 65,7 миллион тонно шэрэм, 89,3 миллион тонно булад хайлуулагдаха. 69 миллион тонно хабтайлгамал түмэр бүтээгдэхэ. Энэнь долоон жэлэй түсэбэй даалгабаряар хараалагдаһан хэмжээнтэй адли.

Үйлэдбэридэхи ажал хүдэлмэриие ашаг ехэтэйгээр эрхилһэнэй, түрүү дүй дүршэл хэрэглэһэнэй ашаар бүхы нэмэжэ абтахаар түсэблэгдэһэн шэрэмэй хахадынь шахуунь, булалай—70 процентнь, хабтайлгагдамал түмэрэй — 64 процентнь мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинуудта абтаха юм гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Машина бүтээлгын талаар шэнэ түрүү машинанууд болон түхеэрэлгэ ашаглаха, химиин болон нефтиин түхеэрэлгэ үйлэдбэрилхэ хэрэг бүлюу ехээр хүгжөөхэ, мүн хүдөө ажахын техникэ, электронико болон прибор бүтээлгэдэ ехэ анхарал хандуулха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно. Машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын продукциин хэмжээн хоёр жэлэй туршада 21 процентээр, харин бүхы долоон жэл соо тухайлхада 2,4 дахин нэмэхэ юм. (Энээниие хоёр дахин ехэ болгохо гэжэ даабарита тоонууд соо хараалагдаа һэн).

Бүри ойрын жэлнүүдтэ химиин машина бүтээлгын хүсэн түгэс бааза байгуулжа, химиин промышленностиие түхеэрэлгээр хэрэгтэй соонь хангаха гэһэн зорилго КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум машина бүтээгшэдэй урда табяа. Тиимэһээ химиин болон нефтиин түхеэрэлгэ бүтээлгые хоёр жэлэй туршада 1,5 дахин ехэ болгохо, тусхай ажалаар мэргэжэһэн заводуудай хүсые бүри ехээр нэмээхэ гэжэ хараалагдана. Айхабтар ехэ бүтээсэтэй химиин болон нефтиин 145 янзын түхеэрэлгэ ашаглагдаха.

Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхын тулада долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо хүдөө ажахыч машинанууд нилээд олоор бүтээгдэхэ юм. Жэшээнь, хоёр жэлэй туршада манай промышленность 700 мянга гаран трактор бүтээхэ. Тэдэнэй 540 мянга гараниинь хүдөө ажахыда эльгээгдэхэ.

Машина бүтээлгэдэ техническэ дэбжэлтэ туйлахын тулада гол түлэб машинын хүсыень ехэ болгожо, удельнэ шэгнүүрыень доошолуулха, тэрэшэлэн хүсэнэй нэгэ единицэдэ гарадаг капитальна гаргаша болон материалые хороохо хэрэгтэй болоно.

Хими хэрэглэн модо болбосоруулха, ой модоной үлэгдэлнүүдые эрхимээр хэрэглэхэ хэрэгые түргэнөөр үргэдхэхэ гээшэ **ой модоной, целлюлозно-саарһанай болон модо болбосоруулгын промышленностиин** хүгжэхэ гол шэглэлынь болохо юм гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум эдэ бүгэдэ тушаа ехэ анхарал хандуулаа. Тиигэжэ хоёр жэлэй туршада целлюлозо абалга 34 процентээр, саарһа болон картон абалга 30 процентээр нэмэхэ. Харин тиихэдэ модо бэлэдхэлгэ балай ехэ болохогүй.

1964—1965 онуудай түсэбтэ **хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие** хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаба. Элдэб бүд үйлэдбэрилгэ хоёр жэлэй туршада 600 миллион шахуу метрээр ехэ болохо. Илангаяа хүн зоной ехээр хэрэглэдэг эдлэлнүүд элбэгээр бүтээгдэдэг болохо. Харахада гоё, үмдэхэдэ зохид трикотажна эдлэлнүүдые үйлэдбэрилгэ 33 процентээр, гадар хубсаһанай нооһон болон нооһоншуу трикотаж бүтээлгэ 58 процентээр нэмэхэ. Нэхэнгүй бүтээдэг бүд гаргалга түргэнөөр ехэ болохо.

Химиин промышленностиин хүгжэлтэ арад зоной хэрэглэдэг һайн шанартай, айхабтар олон янзын эд товар бүтээхэ ехэ арга боломжо олгоно. Лавсан, нитрон, плащай бүд, илангаяа капрон хэрэглэн элдэб бүдүүдые ехээр гаргадаг болохо гэжэ хараалагданхай. Һунадаг ээрэмэл утаһаар хэһэн элдэб янзын оймһо оёлго 5 дахин дээшэлхэ.

1965 ондо 470 миллион пар арһан гутал бүтээгдэхэ. Элдэб янзын хээтэй, гоё һайхан үнгэтэй хэмэл материалнууд, тэрэшэлэн хүнгэхэн микропористо ула урданайхиһаа улам ехээр хэрэглэгдэдэг болохо байна.

Ойрын жэлнүүдэй туршада хэрэгтэй хүнүүдтэ бултандань хүрэхөөр холодильнигуудые бүтээн гаргаха гэһэн зорилго табигдаа. Мүнөө дээрээ холодильнигууд үшөөл бүгэдэндэ хүртэнэгүй. 1965 ондо 1800 мянга шахуу холодильнигууд бүтээгдэхэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, холодильнигууд тухайлхада хоёр дахин ехээр бүтээгдэхэ болоно.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар парти, правительствын хараалһан ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлээд байхада, эдеэ хоолой продуктнуудые нилээд ехээр гаргадаг болохо арга олдохо. Тусхайлбал свёклоһоо саахар гаргалга хоёр жэлэй туршада 51 процентээр, ургамалай тоһо гаргалга 22 процентээр нэмэхэ.

Промышленна болон эдеэ хоолой эд товар саашадаа ехээр абадаг болохын тулада горитой ехэ мүнгэ зөөри һомологдоно. 1964—1965 онуудта хүнгэн, эдеэ хоолой болон загаһанай промышленностьда зорюулагдаха капитальна һомололго 3 миллиард 335 миллион түхэриг болохо гү, али урдахи хоёр жэлнүүдтэй сасуулбал 53 процентээр дээшэлхэ юм.

Хүн зондоо гүйсэд хүрэхэ эдеэ хоол, промышленностьда хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын түүхэй эд абадаг болохын тулада хүдөө ажахын үйлэдбэриие бушуу түргэнөөр дэбжэхэ гээшэ коммунис байгуулалтын гол шухала асуудалнуудай нэгэн юм гэжэ партиин Центральна Комитет заана гээд нүхэр Ломако тэрэлжэлүүлэн хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүд соо, мүн нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо мүнөө үедэ хүдөө ажахые яажа хүгжөөхэб гэһэн жэнхэни хараа шугам элеэр тодорхойлогдоо. Зорилго юуб гэхэдэ, хүдөө ажахыгаа ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмые һайжаруулха ёһотойбди. 1964—1965 онуудта **хүдөө ажахые** хүгжөөхэ түсэб соо энэ хараа шугам гүйсэд харуулагдаа. Минеральна үтэгжүүлгэ, ургамал хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүдые, хүдөө ажахын техникэ ехээр бүтээжэ, хүдөө ажахыда эльгээхэ гэжэ хараалагдаба. 1964 ондо хүдөө ажахымнай 22 миллион тонно шахуу минеральна үтэгжүүлгэ абаха, харин 1965 ондо 30 миллион гаран тонно абаха. Үтэгжүүлгые эгээл ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тулада тэрэниие хлопок, саахарай свёкло, орооһото болон бусад ургамалнуудые тариһан газарта тааруулан оруулха тиихэдээ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар ургаса ехээр нэмэжэ абадаг районуудтал ехэнхи үтэгжүүлгэ эльгээгдэхэ юм.

Айхабтар олон трактор, газар эдлүүрилгын, тарилгын болон хуряалгын машинануудые, газар малтадаг техникэ, транспортна зэбсэгүүд болон барилгын материал хүдөө ажахыда ехээр эльгээжэ, хүдөө ажахые машина техникээр хангаха ябадалые эрид һайжаруулха гэжэ түсэб соо хараалагдана.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй, уһалууриин газар эдлүүриие үргэдхэһэнэй ашаар, союзна республиканууд оруулһан дурадхалнуудай ёһоор, 1964 ондо бүхы дээрээ 10,2 миллиард пүүд таряа, 1965 ондо 10,6 миллиард пүүд таряа абаха гэжэ түсэблэхөөр байна. Энэнь долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнтэй адли.

Мал ажал хүгжөөхэ талаар малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, тоо толгойнь олошоруулха гэжэ хараалагдана. Малдаа бардам хүрэхэ тэжээл абадаг болохо гээшэ шухалын шухала зорилго мүн.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ хоёр жэлэй туршада гаргагдаха капитальна һомололго 11,5 миллиард түхэриг болохо юм гэжэ элидхэлшэ мэдээсэбэ. (Долоон жэлэй ту-

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Коммунизмын найдамтай алхам

СССР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси

МОСКВА, декабриин 16. (ТАСС). **Союзай** **дэй болон Национальностьнуудай Сове-** хамтын заседани Кремлиин Ехэ ордон соо онэй 11 часта нээгдээ.

Нүхэр Н. С. Хрущевой, Коммунис партиин, тскэ правительствын бусад хүтэлбэриэдэй ерэхэдэ, депутадууд болон айлшад ьесэ альга ташажа, тэдэниие угтаа.

ХПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чеовакиин компартиин ЦК-гай секретарь ендрих түрүүтэй Чехословакиин партийравительственна делегациин гэшүүдые дедууд, айлшад халуунаар амаршалаа.

64—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай СССР-эй истрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлог- СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат **. Ломако** элидхэл хээ.

СР-эй 1964—1965 онуудай Гүрэнэй бюд- тухай, 1962 оной Гүрэнэй бюджедэй дүүр- тухай СССР-эй Финансын министр депу- **. Ф. Гарбузов** элидхэл хэһэн байна.

Һарлалгын һүүлээр Союзай Соведэй бо- Национальностьнуудай Соведэй заседа- д ами аминдаа боложо, 1964—1965 та СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ эй түсэб тухай, СССР-эй 1964—1965 ай Гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1962 Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай бюджетнэ комиссинуудай түрүүлэгшэнэр депутат **И. С. Сенинэй,** депутат **М. А. Ясновой** нэмэлтэ элидхэлнүүдые шагнаа.

Национальностьнуудай Соведэй экономическа комиссиин түрүүлэгшэ депутат **О. И. Иващенко** Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна. СССР-эй арадай ажахые ойрын хоёр жэл соо хүгжөөхэ түсэб тухай тэрэ нэмэлтэ элидхэл хээ.

Удаань нүхэд П. Ф. Ломакын болон В. Ф. Гарбузовай элидхэлнүүдые, мүн нэмэлтэ элидхэлнүүдые депутадууд зүбшэн хэлсэжэ ороо.

Союзай Соведэй заседани дээрэ И. П. Казанец (Украинын ССР-эй Донецко-Калининска һунгуулиин округ), Т. Я. Киселев (Белоруссиин ССР-эй Полоцко һунгуулиин округ), М. С. Соломенцев (Казагай ССР-эй Карагандинско-Кировскэ һунгуулиин округ) үгэ хэлэһэн байна.

Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ К. М. Герасимов (РСФСР-эй Якутска городской һунгуулиин округ), В. Ф. Промыслов (РСФСР-эй Усть-Майска һунгуулиин округ) үгэ хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй сесси декабриин 17-до хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

СССР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй 3-дахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат П. Ф. ЛОМАКЫН хэһэн элидхэлэй түгэсхэл

(Эхиниинь 3-дахи нюурта)

сэбэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада 10 миллиард түхэриг һомологдоһон байгаа).

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан айхабтар ехэ мүнгэ зөөрые эзэн ёһоор, бодолтой һайнаар, тон ехэ аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ нүхэр Ломако хэлэнэ. 1964 ондо 4,1 миллиард пүүд таряа, 1965 ондо 4,2 миллиард пүүд таряа худалдан абаха гэжэ хараалагдаа. Энэ хэмжээн долоон жэлэй түсэбэй даабаритай адли байжа, хүн зонииe болон элдэб һалбаринуудые хүсэд хүрэхэ тарягаар хангаха арга олгоно. Тиихэтэй хамта үрэһэ хүрэнгэдэ хэрэглэхын, колхозниигуудта тараахын, мүн малай хоол болгожо хэрэглэхын тулада колхоз, совхозуудта шухала хэрэгтэй тарян үлэхэ байна. Хүдөө ажахын бусад продуктнуудые — саахарай свёкло, тоһолиг ургамал, түүхэй хлопок, лёной улһан, хартаабха, овощ болон мал ажалай продуктнуудые худалдан абаха хэмжээн ехэ болохо.

Али бүхы янзын транспорт болон хэлхээ холбоо хүгжөөхэ хараа бодомжонууд тухай элидхэлшэ хэлэбэ.

Түсэбэй гол шухала бүлэгүүдэй нэгэн болохо капитальна барилгада нүхэр Ломако ехэ анхарал хандуулаа.

Энэ түсэб зохёохдоо, капитальна барилгые түсэблэхэ тушаа нүхэр Н. С. Хрущевой дурадхаһан шэнэ гол ёһонууд хүтэлбэри болгогдоһон байна. Тодорхой мэдэгдэһэн предприятинууд тушаа капитальна барилга түсэблэхэ гээшэ ехэ удха шанартай байһан туладань правительствын баталдаг барилганuудай титульна списогүүдэй тоо 1964 — 1965 онуудай гүрэнэй түсэб соо нилээд олоор хараалагдаа. 1964—1965 онуудай түсэбтэ 5800 гаран барилгын титульна списогүүд оруулагдаа. (Харин 1963 оной түсэбтэ 960 барилга оруулагдаһан байгаа).

Материальна болон финансова арга боломжоёо тооложо үзөөд байхадаа, нэгэ газарһаа бэелүүлэгдэхэ гүрэнэй капитальна һомололгын хэмжээн 1964 ондо 36 миллиард түхэриг байха, 1965 ондо 39,5 түхэриг болохо гэжэ тодорхойлогдобо.

Капитальна барилгын түсэб зохёоходоо, химическэ промышленностьда, хүдөө ажахыда болон тэдээнтэй холбоотой һалбаринуудта, тэрэшэлэн хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностьда, ондоогоор хэлэхэдэ арад зоной хэрэглэдэг эд товарнуудые үйлэдбэрилхэ хэрэг түргэнөөр ехэ болохо һалбаринуудта эрид ехээр мүнгэ һомолхо гэжэ хараалагдаа.

1964—1965 онуудай туршада урда хоёр жэлнүүдэйхидэ орходоо үйлэдбэриин предприятинууд нилээд олоор ашаглалгада оруулагдаха. Тусхайлбал минеральна үтэгжүүлгэ бүтээлгээр — 1,7 дахин олон, целлюлозо абалгаар — 4,2 дахин олон, хара металлнуудай прокат бүтээлгээр — 1,8 дахин олон предприятинууд ашаглалгада орохо байна.

Дүүргэгдээгүй барилгын хэмжээн 1,5 миллиард түхэригөөр хороогдожо, 1965 ондо капитальна һомололгын ниитэ хэмжээнэй 58 процентнь болохо. Харин 1963 ондо энэнь 75 процент болоһон байгаа.

Капитальна барилгын түсэб соо хараалагдаһан шухала ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада барилгын хүдэлмэриин эмхидхэлые нилээд һайжаруулха, тусхай ажалаар мэргэжэһэн барилгахабсаралгын организацинуудые илангаяа химическэ предприятинуудай барилгада һайжаруулха, барилгын хүдэлмэриие улам ехээр оньһожоруулха, материалаа ехээр алмаха шухала гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэнэ.

Һүүлээрнь нүхэр Ломако ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные доошолуулха тухай хэлэбэ. Промышленностьда ажалай бүтээсэ 1964 ондо 4,6 процентээр, 1965 ондо 6,8 процентээр дээшэлхэ байна. Энээнэй ашаар нэмэжэ абаха гэжэ түсэбтэ хараалагдаһан промышленна продукциин 70 процентһээ үлүүнь үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дээшэлүүлһэнэй ашаар жэлэй бүтээсые нэмэжэ ехэ болгохо хэмжээнэй хахадһаа үлүүнь түйлагдаха.

Промышленна продукциин өөрынь үные доошолуулха талаар долоон жэлэй даалгабари үлүүлэн дүүргэгдэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдана.

Союзна республиканuудай арадай ажахын хүгжэлтэ

Союзна республиканuудай арадай ажахые хүгжөөхэ зорилгонууд элидхэл соо тодорхойлогдобо.

Россин федераци түсэб соохи бүхэсоюзна даалгабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулха ёһотой. Минеральна үтэгжүүлгэ, химическэ утаһа, пластическа зүйлнүүд болон синтетическэ дабирхай ехээр бүтээн гаргаха тушаа хараалагдаһан зорилгонууд онсо ехэ удха шанартай. Бүхы Союзай химическэ промышленностиин бүтээн гаргаха продукциин 75 процентһээ үлүүнь Россин федераци үйлэдбэрилхэ.

Тиихэдэ бүхы Союз дотор абтаха нефтиин 82 процентнь, бүхы Союз дотор хайлуулагдаха буладай 55 процент шахуунь республика дотор үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

Хүнгэн промышленностиин продукци, илангаяа культурна, ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараан улам ехээр гаргагдадаг болохо байна. Хоёр жэлэй турша соо эдеэ хоолой промышленностиин хоёр зуу гаран шэнэ промышленна предприятинууд болон цехүүд ашаглалгада оруулагдаха юм.

Республикын колхозууд болон совхозууд хүдөө ажахын ургамалнуудые, илангаяа ороохо таряа, тоһоной ургамалнууд, саахарай свёкло, мал ажалай продуктнуудые нилээдгүй ехээр абаха уялгатай.

Украинын ССР-тэ энээнэй урда тээ бии байһан арадай ажахын һалбаринуудые улам һайжаруулан хүгжөөхэ, түрүү һалбаринуудые, нэн түрүүн химиин промышленность ба машина бүтээлгые түргэнөөр хүгжөөхэ шэглэлтэйгээр арадай ажахы эрхилэгдэхэ юм. Жэшээнь, химиин промышленностиин продукци 36 процентээр ехэдхэгдэхэ. Минеральна үтэгжүүлгын, пластическа зүйлнүүд, синтетическэ дабирхай, химическэ утаһа, прокат болон бэшэ бэшэ шухала продукт үйлэдбэрилэн гаргаха ехэ ехэ шэнэ предприятинууд ашаглалгада оруулагдаха болоно.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо, энээнэй үндэһөөр ороохо таряа, илангаяа шэнииcэ, кукуруза, саахарай свёкло, наран сэсэг, мяха, һү ехэдхэхэ талаар республикын үмэнэ шухалын шухала зорилгонууд табигданхай.

Белоруссиин ССР-тэ хоёр жэлэй турша соо промышленна продукци 22 процентээр ехэдхэгдэхэ. Химиин промышленностиин, илангаяа калийна үтэгжүүлгэ гаргадаг үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ юм. Калийна үтэгжүүлгэ гаргалга 1965 ондо бүхэсоюзна үйлэдбэриин 31 процент болохо.

Хүдөө ажахын продукци, илангаяа мяха, һү, хартаабха улам ехээр абадаг болохоор хараалагданхай.

Казахай ССР-тэ химиин промышленность, хара ба үнгэтэ металлурги, химиин ба нефтяной машина бүтээлгэ, энергетикэ, тэрэшэлэн эдеэ хоолой промышленность хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ юм.

Кара-Тауда олдоһон фосфоридой баян хэбтэшэ хэрэглэхэ талаар манай гүрэнэй хоёрдохи бааза энэ республикада байгуулагдаха болонхой. Соколовско-Сарбайска шанаржуулгын комбинадые барилга дүүргэгдэхээр хараалагданхай.

Гүрэнөө ороохо тарягаар, мал ажалай продуктаар хангаха хэрэгтэ Казахстанай совхозууд болон колхозууд ехэ хубита нэмэрнеэ оруулха юм.

1964—1965 онуудта Дунда Азиие, тэрэнэй союзна республика бүхэниие хүгжөөхэ түсэб түрүүшынхеэ зохёогдохоһоо гадна, Дунда Азиин совнархозые, республика хоорондын бусад организацинуудые хүгжөөхэ түсэб табигданхай. Энэнь хадаа байгаалиин, ажалай арга боломжонуудые бүрин хүсэдөөр, ашатай туһатайгаар хэрэглэхэдэ һайн байха юм.

Химиин, газай, үнгэтэ металлурги—промышленностиин түрүү һалбаринууд энергетикэтэй зохилдуулан, хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ юм. Хоёр жэлэй турша соо химиин промышленностиин продукци 60 процентээр, үнгэтэ металлургиин — 40 процентээр ехэдхэгдэхэ болоно. Орон дотороо томо гэгшын Газлинска хэбтэшые ашаглалгада оруулхада газ абалга 5,6 дахин ехээр абтадаг болохо. 2700 мянган киловатт хүсэтэй орон доторхи томо гидроэлектростанцинуудай нэгэн Нурекскэ ГРЭС, электрын элшэ хүсэ гаргадаг бусад станцинууд баригдаха болоно.

Дунда Азиин республиканuудта хоёр жэлэй турша соо уһалагдадаг газар 300 мянган гектараар ехэдхэгдэхэ юм.

Грузиин ССР-тэ 1964—1965 онуудта промышленна продукци гаргалга 21 процентээр ехэдхэгдэхэ, тэрэ тоодо химиин промышленностиин продукци хоёрһоо үлүүгээр ехэ болохо зэргэтэй. Ингури гэжэ мүрэн дээрэ 1,6 миллион киловатт хүсэтэй, Закавказида эгээл томо гидроэлектростанциин барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Сайн набшаһа, техническэ бусад ургамалнууд, үрэ жэмэс, виноград нилээдгүй ехээр абтадаг болохо байна.

Азербайджанай ССР-тэ хоёр жэлэй турша соо промышленна продукциин хэмжээн 24 процентээр ургаха, тиихэдэ химиин промышленностиин продукци 65 процентээр ехэ болохоор хараалагдана. Минеральна үтэгжүүлгэ, сернэ кислота үйлэдбэрилэн гаргаха предприятинууд ашаглалгада оруулагдаха байна.

Ирригациин барилга хэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болобо. Уһалагдажа эхилһэн газар ехэнхидээ хлопогой, виноградай, саадай ажахы хүгжөөлгэдэ хэрэглэгдэхэ юм.

Армениин ССР-тэ хоёр жэлэй турша соо промышленна продукци 26 процент ехээр гаргагдаха. Виноградай, тамхинай, үрэ жэмэсэй ажахы, мал ажал улам хүгжөөгдэхөөр хараалагдаба.

Литвагай ССР-тэ, Латвиин ССР-тэ, Эстониин ССР-тэ промышленна продукци мүн лэ ехээр гаргагдаха болоно.

Хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо талаар Прибалтикын союзна республиканuудай үмэнэ ехэ зорилгонууд табигданхай. Һү, мяханай мал ажал, гахай үсхэбэрилгэ, улһа, хартаабха абаха хэрэг тусхай мэргэжэлтэйгээр хүгжөөгдэхэ.

Молдавиин ССР-тэ хоёр жэлэй турша соо промышленна продукциин хэмжээн 26 процентээр ехэдхэхээр хараалагдаба. Капитальна һомололгын 40 процент тухайнь эдеэ хоолой промышленность, хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаха болобо.

Арад зоной материальна, культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ

Ниитын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа совет арадай байдал һуудалые саашадань һайжаруулха бата бэхи үндэһэ һуури боложо үгэнэ. Хоёр жэлэй турша соо национальна олзо доход 16 процентээр ехэдхэхээр хараалагданхай. Энэ хадаа арад зоной хэрэглэмжын жасые, олзо доходыень саашадань ехэдхэхэ байна.

1963 онтой сасуулбал, 1965 ондо хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай тоо 5,5 миллион хүнөөр олошоруулагдаха, тиигэжэ 76,1 миллион хүн болохо юм. Хоёр жэлэй турша соо салин хүлһэн 12 процентһээ үлүүгээр ехэ болохо, тиигэжэ долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү ехэ болохо байна. Бага салин хүлһэ абадаг хүдэлмэришэдтэ һарадаа 40—45 түхэриг болгохоор хараалагданхай, энээнэй зэргээр арадай гэгээрэлэй, элүүрые сахилгын, соёлой, байра байдалай ажахын болон арад зонииe хангадаг бусад һалбариин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн гуримшуулагдахаар хараалагдаба. Ингээд байхадаа арадай ажахын бүхы һалбаринуудта эгээл бага салин хүлһэ ехэдхэхэ, гуримшуулха хэрэг дүүргэгдэхэ байна. Мүн үбшэнэй шалтагаанаар түлэгдэдэг эгээл бага пенсиин хэмжээн дээшэлүүлэгдэхэ юм.

Гүрэнэй бюджедһээ, предприятинуудай, колхозууд болон профсоюзуудай мүнгэ зөөриһөө арад зониие түлөөһэгүйгөөр хангаха хэрэгтэ гаргаха гаргаша 1964—1965 онуудай туршада 5 миллиард түхэригөөр ехэдхэгдэхэ, тиигэжэ 1965 ондо 40 миллиард түхэриг болохо байна. Ингээд байхадаа 1965 ондо совет хүн бүхэн ажал хэжэ олоһон олзоһоо гадна ниитын хэрэглэмжын жасаһаа дунда зэргээр 170 түхэригэй элдэб хангалтада хүртэхэ болоно.

Худалдаа наймаан, ниитын эдеэ хоол саашадаа хүгжөөгдэхэ байна. Һүнэй болон мяханай зүйлнүүд, загаһан болон загаһанай продуктнууд, хартаабха, овощ, үрэ жэмэс болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүд арад зондо нилээдгүй ехээр худалдагдадаг болохоор хараалагдана.

Тэрэшэлэн эд бүд, хубсаһа хунар, гутал, илангаяа трикотажна зүйлнүүд, синтетическэ материалһаа хэһэн элдэб эд бараан, мебель, холодильнигууд, юумэ угаадаг машинанууд болон ажаһуудалай хэрэглэмжын бусад эд бараан ехээр худалдагдаха болоно.

Союзна республиканuудай министрнүүдэй Соведүүд, худалдаа наймаа эрхилхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитет, центрсоюз, нютагуудтахи худалдаа наймаанай организацинууд эрхим шанартай, олон ондоо зүйлнүүдые ехээр гаргажа худалдуулха, нютагуудтахи баялиг хэрэглэжэ эд бараа ехээр гаргуулха, тэрэшэлэн түсэбһөө гадуур байһан эд бараанай нөөсые худалдуулха, тэдэнэй эрьесые хурдадхаха хэмжээ абаха ёһотой гээд нүхэр Ломако хэлэбэ.

Урда жэлнүүдтэл адли гүрэнэй мүнгэ зөөреэр гэр байра барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаха байна. Энээнтэй хамта нютагуудтахи мүнгэ зөөреэр гэр байрын барилга, тэрэшэлэн кооперативна барилга үргэнөөр хэгдэхэ зэргэтэй. Хэрбээ 1963 ондо 1,6 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдаһан байгаа һаа, хоёр жэлэй турша соо 12 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай кооперативуудай гэр байра барихаар хараалагдаба.

Хоёр жэлэй турша соо хамта дээрээ 155 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулагдахаар хараалагданхай. Энэмнай үшөө 15 миллион хүн һайнаар түхеэрэгдэһэн шэнэ байранuудтай болохо гэһэн удхатай бшуу. Таһагууд болон бусад байрануудые һайнаар түсэблэжэ шэнэ байранууд баригдадаг болохонь.

Ехэнхидээ Сибириин, Алас-Дурнын, холын хойто районуудта, тэрэшэлэн совхозуудта зохид һайн байрануудые олоор барихаар хараалагданхай.

Элдэб һургуулинуудта һураха һурагшадай тоо олошорхо юм. Хоёр жэлэй турша соо дээдэ эрдэмтэй 760 мянган мэргэжэлтэдые, дунда эрдэмтэй 1200 мянган мэргэжэлтэдые бэлэдхэхээр хараалагдана.

Кино, хэблэл, радио, телевидени болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд улам ехээр хүгжөөгдэхэ болоно. Арад зониие медицинын зүгһөө хангалга саашадаа һайжаруулагдаха, физкультура, спорт, туризм хүгжөөгдэхөөр хараалагдана.

Экономикые, илангаяа химиин промышленность, хүдөө ажахые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность хүгжөөхэ хэрэгтэ, арад зоной ажана байдал һайжаруулха хэрэгтэ ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо, энээнтэй хамта гүрэнөө хамгаалха хэрэг саашадань бэхижүүлгэдэ хэрэгтэй болохоор хараалагдаһанай хэмжээгээр мүнгэн һомологдохо, манай Эхэ ороной бэеэ хамгаалха түгэлдэр хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ һаад болохогүйгөөр экономическа байгуулалтын үргэн программа бэелүүлэгдэхэ юм гээд нүхэд Ломако тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай гадаадын экономическа харилсаа хүгжөөхэ асуудалнууд тушаа элидхэлнүүд соо саашань хэлэгдэнэ. Арадай ажахые амжалтатайгаар хүгжөөлгэ хадаа аха дүү социалис оронуудтай экономическа харилсаа үргэдхэхэ арга боломжые ехэ болгоно, бэеэ даанги замаар хүгжэжэ ябаһан оронуудта экономическа, эрдэм техникын туһаламжа үзүүлхэ, тэрэшэлэн капиталис оронуудтай гадаадын худалдаа наймаа эрхилхэ арга боломжо бидэндэ олгоно гээд элидхэлшэ хэлэбэ.

Социалис оронуудтай хэдэг СССР-эй худалдаан бүхы гадаадын худалдаа наймаанһаа үргэнөөр эрхилэгдэхэ юм. Советскэ Союз социалис оронуудта ехэ хэмжээнэй нефть, түмэрэй руда, хара металлай прокат, элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд болон бусад эд бараа худалдаха юм. Тиихэдэ социалис оронууд СССР-тэ олон тоото машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые, илангаяа химиин промышленностиин, радио электроникын, транспортын машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые СССР-тэ ехээр худалдаха. Эдэ оронуудай үгэдэг зүйлнүүд соо арадай хэрэглэмжын эд бараан ехэ байхаар хараалагданхай.

Колониин дарлалтаһаа сүлөөржэ, бэеэ даанхай национальна экономико байгуулжа байһан оронуудта, тэдэнэй хүгжэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэдэг үйлэдбэриин предприятинуудые, культурна, байра байдалай барилгануудые хэхэ хэрэгтэнь Советскэ Союз туһалха байна. Эдэ оронууд газаа тээшэнь худалдадаг эд бараануудаа СССР-тэ худалдаха юм. Манай орон хадаа али али талынгаа хэрэглэмжэ хараадаа абан, капиталис гүрэнүүдтэй худалдаа наймаанай холбоо саашадань үргэдхэхэ гэжэ оролдохо байна.

Долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй, манай арадай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэһэнэй ашаар 1964—1965 онуудай туршада экономическа хүгжэлтынгөө хэмжээгээр Америкын Холбоото Штадуудые хүсөөд, ахиха зорилго шиидхэхэ хэрэгтээ шэнэ шэнэ орьёлнууд дабагдаха юм гээд нүхэр Ломако хэлэбэ. 1965 ондо түйлагдахаар хараалагдаһан СССР-эй промышленна үйлэдбэриин хэмжээе Америкын Холбоото Штадуудай 1958 ондохи хэмжээнтэй элидхэлшэ сасуулна. Продукцинуудай шухала шухала зүйлнүүдые—минеральна үтэгжүүлгэ, шэрэм, булад, прокат, түмэрэй руда, кокс, шулуу нүүрһэ, машина бүтээлгын продукциин зарим зүйлнүүд, цемент, сонхын шэл, модон, хюрөөдэгдэһэн модон, нооһон бүд, саахар, малай тоһон болон бусад зүйлөөр 1965 ондо СССР Америкын Холбоото Штадуудай 1958 ондо абагшаһаа ех[…] абаха болоно.

Америкын Холбоото Ш[…]дууд эдэ жэлнүүдэй тур[…] соо нилээдгүй урагшаа да[…]шаа юм ааб даа. Энээнние хараадаа абаад байхада дэ[…]рэ заагдаһан продуктнуу[…] шухала шухала зүйлнүүд[…] 1965 ондо СССР США-гай […] нөөнэй үйлэдбэриин хэмжэ[…]һээ дээшэ болоод байха, ү[…]шье һаа мүнөөнэй хэмжээ[…] хүрэхэ байна.

Промышленна продукци[…] хэмжээгээр бүхы дээрээ СС[…] 1954 ондо Америкын прод[…]циин гурбанай нэгэ хуби[…] адли байгаа, долоон жэ[…] түсэбэй эхилхэ үеэр хахад[…] бинн тухайе, тиихэдэ мү[…] жэлдэ США-гай продукци[…] мүнөөнэй хэмжээнэй 65 пр[…]цент хараатайе абадаг боло[…]хойдн. 1958 ондо США-г[…] түйлаһан промышленна хэ[…]жээнтэй адли гэхэ гү, али м[…]нөөнэйнь хэмжээнэй дүрбэн[…] гурбан хубиин тухайе 19[…] ондо гаргахабди.

1964—1965 онуудта арад[…] ажахын түсэбые дүүргэ[…] үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ ко[…]мунизмын материально-те[…]ническэ үндэһэ һуури ба[…]гуулха, совет арадай ажаһу[…]далай хэмжээе дэлхэй дэ[…] эгээл һайн болгохо тухай па[…]тиин XXII съездын табиһан [..]рилгонуудые амжалтатайга[…] шиидхэхэ, оронойнгоо экон[…]микые саашадань түргэнө[…] хүгжөөхэ бата бэхи үндэ[…] һуури болохо байна.

Марксизм-ленинизмын […] бисхалша үзэл сурталаар з[…] сэгжэһэн Ленинэй агуу пар[…] коммунис общество байгуул[…] замаар совет арадые найда[…]тайгаар ударидана.

Парти ба арад зоной хүс[…] зориг хадаа партиин Цен[…]ральна Комитедэй декабри[…] Пленумэй шиидхэбэридэ […]руулагдана, парти ба арад[…] хүсэл зориг 1964—1965 он[…]дай арадай ажахые хүгжөө[…] гүрэнэй түсэбтэ мүн лэ […] тодоор харагдана.

Түрэл Коммунис парти[…] нүхэр Н. С. Хрущев түрүү[…] тэрэнэй ленинскэ Централь[…] Комитедые тойрон нягта[…]жагсаһан совет арад 1964[…] 1965 онуудай түсэбые амжа[…]татайгаар дүүргэхэ, үлүүл[…] дүүргэхэ хэрэгые шэн габья[…]та ажалаараа хангаха ю[…] Энэнь манай орондо комм[…]низм байгуулха хэрэгтэ е[…] нэмэри болон орохол!

БОКС

Ринг дуудана

Гурбадахи үдэр. Түрүүшын хоёр үдэрэй туршада шадамар бэрхээр тулалдажа, боксын гоё һайхан техникэ харуулжа шадаһан боксернууд түгэсхэлэй тулалдаан — республикын чемпионой нэрэ зэргэ буляалдахаар рингдэ дуудагдана... Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ городуудай олохон эдир боксернууд хабаадалсаа.

— Хүүгэдэй спортын нэгэдэхи һургуулиин түлөөлэгшэ Иванов Федя рингын улаан буланда амаржа һууна,— гээд дикторэй соносхоходонь, зал дотор нэрьемэ альга ташалган зэдэлшэнэ. Юуб гэхэдэ, эдир энэ боксер «Урожай» бүлгэмэй Бадмаев Будатай мүрысэхэдөө шадамар бэрхээр, техникэ һайнтайгаар добтолдогоороо харагшадай зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртэһэн намтартай. Ургажа ябаһан эдир боксер үетэн нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаржа, чемпионой нэрэ солодо хүртэхые эрмэлзэнэ бшуу.. Гонг. Федя нүхэртөө хэдэн удаа солбон бэрхээр добтолоо. Дүн гаргахада, Ивановынь очкоогооро булюу боложо, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаһан хорин эдир боксернууд сооһоо хүүгэдэй спортын һургуулида хүмүүжүүлэгдэгшэд Батурин Геннадий, Жамьянов Анатолий, Алексеев Ардан, «Труд» бүлгэмэй Трофимов Терентий гэгшэд үетэн нүхэд сооһоо шалгаржа, республикын чемпионой нэрэдэ хүртэбэд. Командануудай хоорондын дүн гаргахада Александр Ринчиновэй һургаһан хүүгэдэй спортын нэгэдэхи һургуулиин команда хамта дээрээ 46 очкотой боложо, дамжуулгын кубок абаха болоно. Хоёрдохи һууриие «Спартак» бүлгэмэй эдиршүүл эзэлһэн байна.

Эдир боксернуудай удаа эрэшүүл хойно хойноһоо һубарилдан рингдэ гаража, һургаал абамаар гоё һайхан техникэ харуулна. Эдэнэрэй дундаһаа «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Сергей Банзаракцаев, Владимир Цырендондуков, Николай Гладышев, Валерий Турлай гэгшэд шадамар бэрхээр наадажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

— Рингын улаан буланда «Труд» бүлгэмэй нэгэдэхи разрядай боксер Владимир Батуев амаржа һууна. 45 тулалдаа үнгэргөөд, тэрэнэй 40-дэнь диилэжэ гараһан Батуев 1962—1963 онуудай туршада Забайкальска сэрэгэй округой чемпион, СССР-эй сэрэгшэдэй дунда дүрбэдэхи һуури эзэлһэн,—гээд соносхогдоно.

Хараха янзада добтолхоор шэнжэтэй, булса сулса болошоһон бэетэй энэ нүхэрнай Закаменск городһоо ерэһэн Владимир Борцовтой гурбан раундын туршада наадахадаа, ёһотойл спортын һайн техникэ харуулжа байгаад нүхэртөө добтолно. Дүн дээрэ Владимир Батуев эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ солодо хүртэхэ болоно.

Республикын түрүү һууриин түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ спортын гансахан мастер хабаадалсаа. Тиигээ тиитэрээ мастер Валерий Кондаков, хүдөө ажахын институдай студент Николай Нимаевтай наадахадаа яһала тухашаржа, мэтдэжэ һалаа. Боксын талаар дүршэлтэйхэн боложо ябаһан Николай Нимаев түрүүшын раундда шанга шанга добтолгонуудые хээ. Теэд удаадахи хоёр раунддаа добтолгоёо һуладхажа, өөртөө добтолуулаа. Дүн гаргахада мастерай очко үлүүтэй байшоо.

Мүрысөөншье дүүрэжэ, эрхимлэгшэдтэ республикын спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй союзай соведэй грамотанууд барюулагдаа.

Т. Бадмаин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) боксернууд Шантанов («Спартак») Волобуев («Труд») гэгшэд наадажа байна. Эндэ Михаил Шантанов шалгаржа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерва[…]риин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүн[…]дэр республика соомнай нэгэ с[…]мэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Ехэ[…] нютагуудта саһан орохогүй. […]руун тээһээ һулаханаар һалх[…]ха. Улаан-Үдэ хотодо үглөөгү[…] 23—25, үдэртөө 11—13 град[…] хүйтэн байхаар багсаагдана.

Декабриин 19, 20-ной үд[…]нүүдтэ манай республика с[…]үүлэтэйшэг байхаар, зарим нют[…]гуудта үдэһөө хойшо бага с[…]саһан орохоор хүлеэгдэнэ. Зү[…] тээһээ һулаханаар һалхилха. […]ниндөө хойто аймагуудта 29—[…] бусад аймагуудта 21—26, үдэрт[…] хойто аймагуудта 14—19, бу[…] аймагуудта 10—15 градус хүйтэ[…] байхаар багсаагдана.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабселькоров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и переводов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00603. Зак. № 7115.